MISIR
PAZAR BİLGİLERİ

T.C.
Ticaret Bakanlığı
Uluslararası Anlaşmalar ve Avrupa Birliği
Genel Müdürlüğü

İçindekiler

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI 3

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ 14

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER.....18

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER 27

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER 29

1. DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

Dış Ticaret Politikası

Politikalar genellikle ilgili bakanlıklar tarafından başlatılan mevzuat vasıtasıyla formüle edilir ve uygulanır; öneriler Parlamento üyeleri tarafından da sunulabilir. Tüm yasa tasarıları, hazır bulunan üyelerin salt çoğunluğu tarafından Parlamentoya getirilmeli ve onaylanmalıdır. Her yasa tasarısı ilk olarak Anayasa ve Yasama İşleri Komitesine ve eğer uygunsa diğer uzmanlık komitelerine tavsiyelerde bulunmaktadır. Parlamento tarafından onaylandıktan sonra, tasarı onay için Cumhurbaşkanına gönderilir. Cumhurbaşkanı 30 gün içinde onay verebilir ve Parlamento'ya başvurabilir. Yine de yasa tasarısı Parlamento üyelerinin üçte iki çoğunluğu tarafından onaylanırsa yasalaşır. Yasalar Ulusal Gazete'de yayımlanmak suretiyle ilan edilir. İstisnai koşullar altında, düzenli Parlamento oturumlarının yokluğunda acil bir önlem alınması gerekiyorsa, Başkan konuyu görüşmek üzere acil bir oturum için Parlamentoyu toplayabilir. Bu mümkün değilse, Başkan, bu kararnamelerin yeni Parlamentonun kurulmasından sonraki 15 gün içinde tartışmaya ve onaya tabi olması kaydıyla kanun hükmünde kararnameler çıkarabilir.

Mısır'ın ticaret politikası hedefleri, Mısır'ın "Mısır Vizyonu 2030"a uygun hedef, Orta Doğu ve Kuzey Afrika bölgesinde lider bir endüstriyel ekonomi ve orta teknolojili ürünler için ana ihracat merkezi haline getirilmesidir. Bu hedefi gerçekleştirmek için mikro, küçük ve orta ölçekli işletmeler geliştirmek, ihracatın teşviki ve ithalatın rasyonelleştirilmesi, yaratıcılık ve inovasyonu desteklemek, enerji tasarrufu, teknik ve mesleki eğitimin geliştirilmesi ve iş ortamının iyileştirilmesi hususları planlanmıştır.

Ticaret politikası Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı tarafından uygulanmaktadır. Bakanlık, uygulamayı gerektiğinde diğer devlet kurumlarıyla, özellikle de Gümrük İdaresi aracılığıyla gümrük vergisi tahsilinden ve idaresinden sorumlu olan Maliye Bakanlığı ile koordine eder. Bakanlıklar arası istişareler, önemli politika değişikliklerinin ekonominin çeşitli sektörleri üzerindeki etkisini değerlendirmek için de yapılmaktadır.

İthalat Rejimi

Dış ticareti düzenleyen İthalat ve İhracat Yönetmeliği 2005'te yürürlüğe girmiştir. Buna göre;
- İthali kontrole tabi ürünler sayısında indirim,
- İthalatçılara söz konusu kontrollerde kullanılmak üzere bağımsız uluslararası kuruluşlardan alınan uygunluk belgelerini ibraz etme hakkı,
- Uluslararası kabul görmüş üretim standartlarında (örneğin CE) üretilen ürünlerin ithalatında kontrole gerek bulunmaması,
- İmalat ve hizmetler sektörlerine yönelik ithalatta ayrımcılık hükümlerinin iptal edilmesi gibi hükümler yer almaktadır.

Söz konusu Yönetmelikte, özellikle ithalat uygulamalarında yapılan ve önemli bulunan düzenlemeler şöyledir:
- Ticari Amaçlı İthalat
- Mal ve hizmet üretimi

- Özel kullanım
- Kişisel kullanım
- Devlet tarafından yapılan ithalat olmak üzere beş ana grup altında toplanmıştır.

Bahse konu yönetmeliğin uygulanmadığı ithalatlar ise şöyledir;
- Petrol sektörü için ilgili Bakanlık tarafından belirlenenler tarafından ithal edilen eşya;
- İade edilen posta kolileri
- Döviz ve Menkul Kıymetler
- İhraç edildikten sonra geri gelen eşya
- Hastanelere veya göz bankalarına gönderilen insan organları, kan ve türevleri.
- Mısırlı olsun ya da olmasın, yurtdışındaki mirasçılardan yasal miras olarak Mısırlılara geçen eşya
- Üretim projeleri kapsamında gerekli olan önceden belirlenmiş eşya

İthalatına izin verilen ürünler;
- İkinci el ürün ithalatına ilişkin bu yönetmelik eki listede yer alıp herhangi bir şekilde izin verilen ürünler dışında kalan ürünlerin yeni/kullanılmamış olması,
- Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı'nca belirlenen kurallar çerçevesinde, ithal edilen ürünlerin uluslararası bar kodu taşıması,
- Bu yönetmeliğin 3 no.lu Ekinde yer alan ürünlerin karşılarında belirtilen şartlara uyması,
- Ayrıca, ürünlerin gümrük tarafından ithalatına izin verilmesi aşamasında, ithalata konu ürünü imal eden üreticiye ait bilgilerin yer aldığı faturanın ibrazı gerekmektedir.

Ürünün perakende ticaret (ürün değişikliğe uğramadan ya da paketlendikten sonra yurt içinde ticarete konu olması) amacıyla ithal edilmesi halinde, yetkili birimlerce tasdik edilmiş menşe şahadetnamesinin sunulması gerekmektedir. Ancak, kullanılmış olarak ithaline izin verilen ürünler, Sağlık Bakanlığı'nca onaylanmış ürünler, üretici firma tarafından verilen faturada menşe ülkesi belirtilen durumda, Avrupa Birliği veya Konvansiyon ülkeleri menşeli mallarda menşe belgesi sunulmadan işlemler yapılmaktadır. Menşe şahadetnamesi ibrazı istenilen durumlarda ibraz edilmemesi halinde gümrük idaresince teminat mektubu alınmakta altı ay içinde menşe şahadetnamesi ibraz edilmediği takdirde teminat irat olarak kaydedilmektedir. Ayrıca gümrük idaresi tarafından Menşe şahadetnamesinin geçerliliğinin şüpheli olduğuna ilişkin yeterli delilin bulunduğunu durumda gerekli tedbirleri alınmaktadır.

Ayrıca değeri 2.000 dolar üzerinde olup banka üzerinden yapılan ödemelerde Yönetmeliğin 4 no.lu ekinde yer alan Form 4 olarak adlandırılan ve ilgili banka tarafından doldurulup düzenlendikten sonra gümrük idaresine ithalatçı firmalar tarafından ibraz edilmesi gerekmektedir. Form 4 belgesi olmadan ithalat yapılamamaktadır. Bu formun düzenlenmesi için ödeme şekline göre değişmekle birlikte mal bedelinin transfer işleminin yapılması gerekmektedir. 2.000 dolar altında olan ithalat işlemlerinde Form 4 belgesi aranma zorunluluğu bulunmamaktadır.

Numune, Model, Promosyon ve Tanıtım Malzemelerinin İthalatı: Numune veya modelin kalite ispatı, ilaç numunelerinin Sağlık Bakanlığı incelenmesi ve onayı, tanıtım malzemelerinin konusu ve ilgili kuruluşun adının, yabancı filmlerin Edebi Eserler İdaresince onaylanması gerekmektedir.

Sergi Amaçlı Ürün İthali: Sergi ve fuar amacıyla ülkeye getirilen ürünlerin içeriye satılması veya yeniden ihracatı ile ilgili düzenlemeler, Fuarlar ve Sergiler Genel İdaresi tarafından yapılmaktadır. Bu ürünlerin iç piyasaya satılması Fuarlar İdaresi ile ilgili gümrük idaresinin gözetiminde yürütülür ve ithal prosedürünün tamamlanması gerekmektedir.

Kişisel Kullanım İçin İthalat: Eşyanın yolcunun refakatinde veya kendisinden ayrı olarak gelmesi halinde kişisel kullanım eşyasının yer aldığı bagajlara, posta kolilerine veya gümrüksüz satış mağazalarından satın alınan eşyaya izin verilmektedir.

Her yatırımcının, Yatırım ve Serbest Bölgeler Genel Müdürlüğü veya yetkili temsilcisinin onayını ibraz etmesi koşuluyla, yaş şartına bağlı olmaksızın kendi arabasını ithal etmesine izin verilmektedir.

Elçilikler ve bilimsel kuruluşlar tarafından alınan medya ve kütüphane materyalleri de muafiyet kapsamına girmektedir.

İthalatta Kalite Kontrolü: Makina ve teçhizat ithalatında zorunlu olan hususlar aşağıda belirtilmektedir.

- Ülke menşeini gösterir Arapça, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde yazılmış ve makina üzerine veya paket üzerine yapıştırılmış etiketin bulunması,
- Paketlenmiş gıda ürünleri ithalatında; her bir paket üzerinde menşe ülke ve ithalatçının isim ve adresi bulunan ve Arapça, İngilizce veya Fransızca dillerinden birinde yazılmış etiket olması,
- Kümes ve büyükbaş hayvan eti ithalatında; kesimhanenin ismi, kesim tarihi, ithalatçı kayıtları, ürünün doğrudan menşe ülkesinden gönderilmesi, sağlık şartlarına uygun paketlenmiş olması ve biri Arapça olmak kaydıyla İngilizce veya Fransızca olarak iki dilde; menşe ülke, ürün adı ve varsa markası ile kesim işlemini denetleyen ve onaylanmış olan birimin isminin etikette belirtilmesi zorunludur.
- Hazır giyim, mefruşat, halı, kilim ve yer döşemelerinde imalat sırasında her parçanın üzerine örme yöntemiyle dokunan bir etiket yapıştırılmalı, ayrıca Arapça olarak, üretici firma veya fabrikanın adı ve varsa markası, kullanılan kumaş türü ve boyutu, üretim yeri, ithalatçının adı yer almalıdır. Ticari marka veya ticari marka taşıyan ürünler için mülkiyet kanıtı sunulması.

İthali yasak ürünler aşağıda ifade edilmektedir.

- Dini inançlara aykırı yazı ve resim bulunduran ürünler,
- Dondurulmuş kümes hayvanları,
- Enjeksiyon pompası bulunmayan çift darbe motorlu motosiklet,
- Her tür asbest, asbestli fren pedalı,
- Genetik olarak işlenmiş yağ içeren tuna balığı,
- Böcek ilaçları ve bazı kimyasallar (Tarım Bakanlığı'nca izin verilenler hariç).

İhracat Rejimi

Firmaların ihracat yapabilmesi için belli istisnalar dışında ihracatçı siciline kayıt olmak zorundadır.

Yönetmeliğin 37’inci maddesine göre istisnalar ise; kamu tüzel kişilerinin ihracatı, örnekler ve reklam malzemeleri, yurt dışına teşhir için ihraç edilen mallar, üretmek, kullanmak, işletmek veya ifa amacıyla geçici olarak ihraç edilen eşya, değiştirmek veya iade etmek amacıyla daha önce serbest bırakılan ve ihraç edilen mallar ve serbest bölgelerde kurulan projelerin yerel piyasadan ihtiyaçlar olarak yer almaktadır.

Ayrıca, Dış ticaretle ilgili Bakanın kararı ile denetlemek üzere ihracat komisyonları veya kurulları oluşturulmaktadır. İhracatçı veya vekili, Yönetmelik ekinde yer alan istatistik formunu doldurmakla yükümlüdür. Söz konusu form İhracat ve İthalat Kontrol Genel Teşkilatına (General Organization for Export and Import Control - GOEIC) teslim edilmesi gerekmektedir. Bu form teslim edildikten sonra gümrük idaresi malın çıkışına izin vermektedir.

Menşe şahadetnameleri ticaret odaları tarafından düzenlemekte olup İhracat ve İthalat Kontrol Genel Teşkilatı tarafından gerekli düzenlemeler ve denetimler yapılmaktadır. İhracatçı, menşe beyanını kanıtlayan kayıt ve belgeleri beş yıl süreyle saklamakla yükümlüdür.

Yönetmeliğin 53. maddesinde firmaların ihracat siciline kayıtlı olabilmesi için gerekli şartlar sayılmıştır. Yabancı şirketlerin şubeleri ile ilgili olarak; (a) Şirketin şubesinin ticaret siciline tescil edilmiş olması, (b) Şirketin amaçlarından birinin ihracat olması (c) Şube müdürü veya ihracattan sorumlu kişinin Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı bünyesinde veya merkezlerden Dış Ticaret Eğitim Merkezi tarafından akredite edilmiş ve uygun yüksek niteliğe sahip olması (d) Başvuru sahibinin veya ihracattan sorumlu kişinin kaydının daha önce iptal edilmemiş veya sicilden silinmemiş olması gerekmektedir. İhracatçı siciline tescil başvurusu, başvuru sahibi, vekili veya kanuni temsilcisi tarafından İhracat ve İthalat Kontrol Genel Teşkilatına yapılmaktadır. Aranan gerekli belge ve bilgiler Yönetmeliğin 54.maddesinde yer verilmiştir.

Sözleşme şartlarını ihlal edilmesi veya ihracatçı ülkenin şartlarını ihlal edilmesi veya ihraç edilen malların ihracatını ve kontrolünü düzenleyen kural ve prosedürlerin ihlal edilmesi veya ihraç edilen malların miktarları veya fiyatları hakkında yanlış veriler oluşturulması veya Menşe şahadetnamesi almak için başvuruda bulunulan ihraç eşyası hakkında yanlış bilgi tespit edilmesi durumunda bir yıl süreyle ihracatçı tescilden men edilmekte ve tekrarında tescil iptal edilmektedir.

Mal veya hizmet takası için eşdeğer anlaşmalar yapılabilmekte, ancak bu sözleşmenin Mısır’da faaliyet gösteren bankalardan biri aracılığıyla yapılması gerekmektedir. İhracatçının yetkili makamlarca onaylanmış bir kalite kontrol sistemine sahip olması bunu da beyan etmesi gerekmektedir.

118/1975 sayılı Kanun'un 7. maddesi uyarınca, bazı malların ihracatı, yerel talebi karşılamak ve çevresel amaçlar için Bakanlar Kurulu Kararnamesi ile yasaklanabilmekte veya kısıtlanabilmektedir.

İthalat ve İhracat Kanununun Yürürlükteki Yönetmeliğinin (40 ve 41.) maddeleri hükümlerine göre ham deri ve ihracat kısıtlaması uygulanan mallar dışında kalan tüm Mısır mallarının ihracatına izin verilmektedir.

İhracat desteği ve tanıtımı: Mısır'da ihracatçı firmalara faaliyet gösterdiği bölgeye göre değişmekle birlikte ihracat desteği sağlanmaktadır. İhracat destekleri yıl içinde veya anlık olarak değişebileceği dikkate alındığında güncel bilgilerin Kahire Ticaret Müşavirliğimizden temin edilmesi faydalı olacaktır.

Gümrük Tarifeleri

İthalat üzerinden alınmakta olan gümrük vergisi tarifesine göre %5 ila %60 arasında değişmektedir. Bazı tarım ve işlenmiş tarım ürünlerinde %135'e kadar yükselebilmektedir. Yatırım Kanunundan faydalanan üreticiler için ilk ithalatta üretim hatlarını kurabilmeleri adına makine ve teçhizatlar da gümrük vergisi %2 olarak uygulanmaktadır. Makine, ekipmanın kullanım amaçlı geçici ithalatında veya ülke içinde kullanılması maksadıyla kiralanmasında aylık %2'lik yıllık ise en çok %20'lik bir gümrük vergisi uygulaması getirilmiştir. Üretim, tarım ve turizm amaçlı bazı projelerde kullanılacak makine, alet ve eşya, üretim hatlarının ithalatında gümrük vergisi %5 olarak uygulanabilecektir.

Yurtiçinde üretim amaçlı olarak ithal edilen materyallerden elde edilip ihraç edilen eşyaya ilişkin ithalatta ödenen gümrük ve eş etkili diğer vergiler iade edilebilecektir. NAFEZA sistemi halihazırda uygulanmaya devam edilmektedir. Ürünlerle ilgili telif hakları gümrük otoritesince gözetilecektir. Gümrük cezaları ağırlaştırılmış ve gümrük dokümanlarının 5 yıl boyunca saklanması zorunluluğu getirilmiştir. Gümrük kanunundaki cezaların yüksek olması sebebiyle işlemlerin çok dikkatle ele alınması gerekmektedir.

Ülkemiz ile Mısır arasında 2007 yılından itibaren yürürlükte Serbest Ticaret Anlaşması gereğince EUR.1 veya EUR-MED Dolaşım Sertifikası eşliğinde veya onaylanmış ihracatı tarafında fatura beyanı ile Mısır'a ülkemizden ihracatı yapılan sanayi ürünlerinde gümrük vergisi sıfırdır. Serbest Ticaret Anlaşması kapsamında tarım ürünleri bulunmamakta birlikte, Serbest Ticaret Anlaşmasının eki Protokol II de tarım ürünlerine verilen iki ülkenin karşılıklı tavizlere ilişkin bilgiler yer almaktadır.

Ayrıca, Mısır'a ithalatta uygulanacak gümrük vergi oranına ilişkin detaylı bilgiler Mısır gümrük idaresi tarafından hazırlanmış olan resmi internet sitelerinden (*https://www.nafeza.gov.eg/en* ve *https://customs.gov.eg/Services/Tarif)* temin edilebilmektedir.

İç Vergiler

Kurumlar Vergisi: Kurumlar vergisi oranı %22,5'tir. Ancak, Süveyş Kanal Otoritesi ve Altın Üçgen Özel Ekonomi Bölgeleri (bölgesel gelişim planlamaları açısından ayrı bir yer gibi tasarlanmıştır), Mısır Petrol Otoritesi, Merkez Bankası ve Petrol-Gaz arama çıkarma yapan firmalar için farklı oranlar uygulanmaktadır. Mısır'da mukim firmalar Mısır içi ve yurtdışından elde etkileri gelirler ile mukim olmayıp Mısır'da daimi işyeri bulunduran (yukarıda açıklanmış olan) firmalar ülke içinde elde ettikleri gelirlerinde kurumlar vergisine tabidirler. Süveyş Ekonomik Bölgesinde faaliyette bulunan firmalar ise kurumlar vergisini %50 oranında az ödemektedir. Ancak, serbest bölgelerde faaliyet gösteren firmalar kurumlar vergisinden muaftır.

Kurumlar vergisi ticari/sınai faaliyetler, bina gibi sabit varlıkların kullanımından elde edilen gelirler, faaliyet dışı gelirler, kira, lisans, telif gelirleri, devlet tahvili ve menkul kıymet gelirlerinden alınmaktadır. ETA (Mısır Vergi Kurumu) platformundan on-line olarak işlem yapılabilmektedir. Ayrıca Mısır ile ülkemiz arasında 1997 yılından itibaren uygulanan "Gelir Üzerinden Alınan Vergilerde Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması" bulunmaktadır.

Gelir Vergisi: Mısır'da gelir elde eden yerli/yabancı çalışanlar ile sınai/ticari ya da profesyonel faaliyetlerini Mısır'da yürüten, aynı zamanda mukim olan ancak gelirini yurtdışından elde edenlere ve ayrıca, gelirini Mısır'da elde edip mukim olmayanlara stopaj halinde uygulanır. Mısır'da vergi mükellefi olanların yurtdışında menkul kıymet yatırımlarından elde ettikleri gelirler de buna dahildir. Gelirin hesaplanmasına işverence ifa edilen maaş, ücret, mesai, prim, ücretli izin, komisyonlar ve kar payları ile nakdi değerler dahil edilir. Bazı istisnalar ise; kıdem tazminatı, işçilere sağlanan yemek, özel sigorta, emekli maaşı, sosyal sigorta ödemeleridir. Online platform ya da kuruluş tarafından bildirilecek diğer platformlar üzerinden iletilecek beyanname ile işlem yapılabilmektedir. Doldurulacak formda çalışan sayısı, önceki 3 ayda verilen toplam maaş, işçi sayısındaki değişim bilgileri sunulur. Gelir vergisi oranları %10 ila %27,5 arası değişmektedir.

Katma Değer Vergisi (KDV): Üretim aşamalarından alınan KDV 67/2016 sayılı Kanun kapsamındadır. Aynı kanunda satış vergisi de düzenlenmektedir. Mısır'da uygulanan standart KDV oranı %14'tür. Vergi kapsamına giren her türlü mal ve hizmet üzerinden alınmaktadır. Nadir sayıdaki ürün hariç tutulmakta olup Yatırım Kanunu kapsamında üretim amaçlı makine ekipman alımında %5 uygulanmaktadır. İhracatta KDV muafiyeti uygulanmaktadır. Bununla birlikte, sorumlu sıfatıyla KDV yükümlülüğü uygulaması başlamış olup Mısır'da mukimlere yönelik olarak mukim olmayanlar tarafından yapılan satışlar da KDV'ye dahil edilmiştir. Mukim olmayanlar bir mali temsilci veya vekil atayarak KDV'ye ilişkin süreçlerden sorumlu bir muhatap bulundurmak zorundadır. Diğer taraftan, üretim için kullanılan eşyanın KDV'si ile satışta oluşan KDV yükümlülüğünde mahsup uygulaması getirilmiştir. Ayrıca, Mısır'da başlangıçta büyük firmalar için zorunlu olan elektronik fatura kullanma zorunluluğunun kapsama alanı genişletilmektedir.

Ürün Standartları ile ilgili Uygulamalar

Zorunlu Kalite Kontrol Standartları: Ürün standartları, Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı Standartlar Enstitüsü ile Mısır Standartlar ve Kalite Kontrol Örgütü tarafından belirlenmektedir. Ancak, bu standartlara uygunluğun belirlenmesi çeşitli bakanlıklardaki kurumlar tarafından icra edilmektedir. (Örneğin, Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı gibi.)

Mısır'da, 5.000'i Mısır teknik düzenlemeler ve zorunlu standartlar olmak üzere, 8.500 standart bulunmaktadır. Mısır'da kullanılan standartların geliştirilmesi ve uygulanmasında yer alan üç ana resmi Mısır hükümet kuruluşu vardır.

Birincisi; Mısır Standartlar ve Kalite Kontrol Örgütü (EOS) dur. EOS, Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı'na bağlıdır ve diğer bakanlıklar ve özel sektörle istişare süreci yoluyla standartlar ve teknik düzenlemeler yayınlamaktadır.

Standartlara ve teknik düzenlemelere uygunluğun doğrulanması, Sağlık Bakanlığı, Tarım Bakanlığı ve ithal mallar için Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı'ndaki İthalat İhracat Kontrol Genel Teşkilatı (GOEIC) dahil olmak üzere bu kurumların sorumluluğundadır.

İkincisi: Genel İhracat ve İthalat Kontrol Otoritesi (GOEIC) olup, Yatırım ve Dış Ticaret Bakanlığı'nın bir parçasıdır. GOEIC tüm ithalat denetimleri için koordinatör olarak belirlenmiştir.

Üçüncüsü; Ulusal Standartlar Enstitüsü (NIS), Yüksek Öğrenim ve Bilimsel Araştırma Bakanlığı'nın bir parçasıdır. NIS, Mısır'ın birincil standartlar laboratuvarıdır. NIS çoğunlukla ölçümler, testler, kalibrasyon, akreditasyon ve danışmanlık ile ilgilenir ve ayrıca laboratuvar akreditasyon hizmetleri de sağlamaktadır.

Bununla birlikte Mısır'a ihracatı yapılacak İthalat İhracat Kontrol Genel Teşkilatı (GOEIC) yetkisinde olan bazı ürünler için anılan kurum tarafından akredite edilmiş kurumlar tarafından verilecek uygunluk belgeleri ithalatta aranmaktadır.

Tarım ürünlerinden sağlık ürünlerine ve elektronik eşyaya kadar birçok üründe zorunlu kalite standardı bulunmaktadır. Bu ürünlerde, standart uygulaması denetiminin ve izinlerinin farklı birimlerce verilmesi uygulamada karşılaşılan en önemli sorundur. Bu sorunun çözümü amacıyla, 1999 yılında alınan bir karar ile ithalatta standart denetimi, İthalat ve İhracat Kontrol İdaresinin (GOEIC) koordinasyonu çerçevesinde yürütülmeye başlanmıştır.

İthal Lisansı: Tarım ürünlerinden bazılarında ithal lisansı uygulaması bulunmaktadır. Örneğin, tavuk eti ile ilgili ithalat lisansı almak oldukça zordur.

İthalat Mevzuatının Açık Olmaması: İthalatta aranan koşulların açık olmaması, devamlı değiştirilmesi ve birçok birimin ithalata müdahale yetkisine sahip olması, yabancıların Mısır'a ihracatını zorlaştıran bir unsur olarak değerlendirilmektedir. Ayrıca, Mısır'a ithal edilecek ürünlerin ithalatından gerekli olan belgelere ve ithalatta aranacak bilgilere açık kaynaklardan ulaşılması çok zor olduğundan, öncesinde Mısırlı ithalatçıdan bilgi alınmasında fayda görülmektedir.

Gümrük Bürokrasisi: Gümrüklerde tam otomasyona geçilmemiş olması, kayıtların elle yapılması, çalışma saatleri, kalifiye eleman yetersizliği vb. nedenlerden dolayı ithal ürünlerinin gümrükten çıkışı uzun zaman almaktadır.

Ayrıca, Mısır'a ithalatta aranacak belgelere ilişkin bilgiler Mısır gümrük idaresi tarafından hazırlanmış olan (*https://www.nafeza.gov.eg/en/tarrif*) ve (*https://customs.gov.eg/Services/Tarif*) kurum web sayfalarından temin edilebilmektedir.

Raf Ömrü: Bazı tarım ürünlerinde raf ömrü standartları oldukça katı ve üreticinin kalite, güvenlik ve teknolojik düzeyini kapsamayan tekdüze bir nitelik taşımaktadır. Bazı tarım ürünlerinin Mısır'a ithalatında raf ömrünün %50'sinin geçerliliğini koruması gerekmektedir. Örneğin, peynirler.

Bununla birlikte, ülkede yıl içinde veya anlık düzenlemeler yapılabileceği dikkate alındığında, ihracatçı firmalarımızca, ihracat yapmadan önce ihracatı yapılacak ürünlerle ilgili aranan şartların alıcı firma veya Ticaret Müşavirlikleri nezdinde araştırılması faydalı olacaktır.

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Gıda, paketlenmiş ürünler, et ve makina gibi ürünlerin Mısır'a ithalatında, etiketleme ve paketleme konusunda ciddi bürokratik engeller bulunmaktadır. Tavuk ve kırmızı et doğrudan menşe ülkeden yüklenmeli ve paket üzerinde Arapça detaylar yazılmalıdır. Bu zorunluluklar üretim maliyetini yükseltmektedir.

Benzer şekilde, tekstil ürünlerinde yüksek maliyetli ve karmaşık etiketleme zorunluluğu bulunmaktadır. Örneğin, ithal edilecek kumaşın üzerinde diğer detayların yanında ithalatçının isminin kumaşın kenarına dokunmuş olması gerekmektedir.

Bununla birlikte, ülkede yıl içinde veya anlık düzenlemeler yapılabileceği dikkate alındığında, ihracatçı firmalarımızca, ihracat yapmadan önce ihracatı yapılacak ürünlerle ilgili aranan şartların alıcı firma veya Ticaret Müşavirlikleri nezdinde araştırılması faydalı olacaktır.

Teknik Engeller

Piyasaya arz edilen tüm ürünlerin güvenli ve kaliteli olmasını sağlamak ülkelerin en temel öncelikleri arasındadır. Bu amaçla, ürünlerin uyması gereken teknik kriterler (standartlar ve teknik düzenlemeler) ile ürünlerin bu kriterlere uygun üretildiğini belgeleyen uygunluk değerlendirmesi işlemlerine günümüzde daha fazla başvurulmaktadır. Standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi prosedürleri, sınai, ekonomik ve ticari gelişmeye katkıda bulunan, insan can ve mal güvenliğini korumayı amaçlayan, modern ekonominin ve standardizasyon sisteminin temel taşlarıdır.

Bununla birlikte, standartlar, teknik düzenlemeler ve uygunluk değerlendirmesi işlemleri çoğu zaman insan sağlığı ve güvenliği gibi meşru amaçların ötesinde ticarette teknik engeller olarak adlandırılan ve uluslararası ticaretin serbest akışını olumsuz etkileyen engellere yol açmaktadır. Uluslararası kabul görmüş standartlardan farklı teknik kriterler belirlenmesi ve gerektiğinden katı test ve belgelendirme işlemlerinin zorunlu kılınması bu alandaki en önemli sorunlardır. Şeffaf bir şekilde kabul edilmeyen ve uygulanmayan bu düzenlemeler ihracatçı firmalar açısından ek külfet ve maliyetlere de yol açmakta ve rekabet edebilirliklerini güçleştirmektedir. İhracatta karşılaştığımız ticarette teknik engellerin önlenmesi, sürdürülebilir ihracat artışının sağlanması açısından da önemlidir.

Bu kapsamda, T.C. Ticaret Bakanlığı Ürün Güvenliği ve Denetimi Genel Müdürlüğü internet sayfasında konu ile ilgili ayrıntılı bilgi mevcuttur (*https://teknikengel.ticaret.gov.tr/*). Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesi, ihracatçılarımızın ticarette teknik engeller alanında yararlanacağı ve etkin olarak kullanacağı temel bir platform olarak yapılandırılmıştır.

Bu çerçevede; ihracata konu ülkenin ticarette teknik engeller uygulamaları hakkında bilgi sahibi olunabilmekte, ihtiyaç duyulan ülke mevzuat ve uygulamaları hakkında ilave bilgiler Bakanlığımızdan talep edilebilmekte ve ihracatta karşılaşılan ticarette teknik engeller interaktif olarak Bakanlığımıza bildirilebilmektedir. Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik suretiyle ilgilenilen ülke ve ürün gruplarına ilişkin taslak düzenlemeler e-posta ile günlük olarak gönderilmektedir. Ayrıca, firmalarımız ihracatlarını olumsuz etkileyebilecek diğer ülke düzenlemelerini taslak aşamasında öğrenip yorum yapabilmektedir. Ticarette Teknik Engeller İnternet Sitesine üyelik ücretsizdir.

Mısır Uygulamaları: Dayanıklı ve dayanıksız tüketim mallarının gümrüklerden çıkışı için bu ürünlerin menşe ülkesinden veya üretici firmanın ana merkezlerinden veya bayilerinden ya da dağıtım merkezlerinden gönderilmesi ön koşuldur. Aynı zamanda ithalatta uygulanan kalite kontrol kurallarına uyum sağlaması gerekmektedir.

Kalite kontrolüne tabi ürünlerde aşağıdaki kurallara uyulması gerekmektedir.

Paketlenmiş Ürünler: Paket içindeki ürüne uymalı, ürün konteynerin boşluğunu doldurmalı, konteynerin ahşap olması halinde konteynerin kendisinin ilgili kuruluşlarca haşere problemi yaratmayacağının onaylanmış olması ve her bir paket üzerinde Arapça olarak aşağıdaki detayların yazılması gerekmektedir.

- Üretici adı varsa markası ve ürün türü,
- Ürünün teknik özellikleri ve kullanıma hazırlanması gereken bir ürün olması halinde kullanıma ilişkin bilgiler,
- Taşıma işlemine ilişkin uluslararası spesifikasyonlar ve göstergeler,
- Menşe ülke,
- Üretim ve son kullanım tarihleri.

Otomobil İthalatı: Mısır, 1998 yılında yayımlamış olduğu bir kararla, otomobillerin ancak üretildiği yılda ithal edilebileceğini hükme bağlamış olup, dolayısıyla istisnalar ve izin verilen haller dışında ikinci el otomobil ithalatını dolaylı bir şekilde engellemiştir.

Makina, Alet ve Ekipmanlar: Her birinde menşe ülkesinin silinmeyecek şekilde yazılmış olması ve Arapça olmak üzere aşağıdaki detayları içeren katalog bulundurulması gerekmektedir.

- Parçaların illüstratif çizimi,
- Kurma ve işletmeye alma metodu,
- Bakım metodu,
- Elektrikle çalışıyor olması halinde elektrik devreleri,
- Güvenlik uyarıları.

Ayrıca, arabalarda motor bilgileri ve Mısır ikliminde kullanılabilirliği ve yakıt spesifikasyonları, klima, buzdolabı ve aerosol ürünlerde ozon tabakasını bozucu bir madde kullanılmaması aranan bir şarttır.

Gıda Ürünleri: Bu ürünler kapalı konteyner içinde paketlenmiş olmalı, temiz ve kokudan ari olmalı, silinmeyecek şekilde Arapça olarak aşağıdaki detayları içermelidir.

- Üreticinin adı ve adresi
- Marka veya ticari marka (varsa)

- Menşei ülke
- Ürün tipi
- İthalatçının adı ve adresi
- Üretim ve son kullanma tarihleri
- Ürün kullanım talimatları (isteğe bağlı)
- İçindekiler
- Saklama talimatları veya saklama sıcaklığı
- Net ağırlığı
- Koli veya karton başına brüt ağırlık ve toplam paket sayısı
- Koruyucular kullanılıyorsa, her koruyucunun yüzdeleri belirtilmelidir
- Et veya kümes hayvanı ise, etin "İslami ritüele göre kesildiği" veya "Helal" olduğu

Kümes hayvanları ve et ürünleri, doğrudan menşe ülkeden Mısır'a gönderilmeli ve paketin hem içinde hem de dışında Arapça ayrıntılarla birlikte ambalajları kapatılmalıdır. Üretim ve son kullanma tarihi İngilizce yazılabilir.

Bununla birlikte, yıl içinde veya anlık düzenlemeler yapılabileceği dikkate alındığında, ihracatçı firmalarımızın ihracat yapmadan önce ihraç edecekleri ürünlerle ilgili aranan şartları alıcı firma veya Ticaret Müşavirlikleri nezdinde araştırmaları tavsiye edilmektedir.

Ayrıca, Mısır'a ithalatta aranacak belgelere ilişkin bilgiler Mısır gümrük idaresi tarafından hazırlanan aşağıda link bilgileri verilmiş olan web sitelerinden ulaşılması mümkündür.
https://www.nafeza.gov.eg/en/tarrif & *https://customs.gov.eg/Services/Tarif*

Üretici Kayıt Sistemi: 2016/43 Sayılı Karar kapsamında Mısır'a belirli tarifelerden ihracat yapan firmaların İhracat ve İthalat Kontrolleri Genel Otoritesi (GOEIC)'ne kayıt yaptırmaları gerekmektedir. Kayıt Sistemi sadece ticaret amacıyla yapılan satışlar için, marka sahibi fabrikaları, üretici fabrikaları veya başka fabrikalara üretim yaptıran ticari marka sahibi firmalar (bu firmalarımızın başvuru sırasında üretim yaptıracakları fabrikaların listeleriyle birlikte bu fabrikalara ait ISO belgelerini de sunmaları gerekmektedir) ile bunlar adına dağıtım yapmaya yetkili (distribution and export center olarak geçmektedir) birimleri kapsamaktadır.

Dolayısıyla, alım-satım ile iştigal eden ve ticari markaları bulunmayan dış ticaret firmaları kayıt yaptıramayacaktır. Bu firmaların Karar uygulamaya girdikten sonra Mısır'a ihracat yapabilmeleri için ürünleri aldıkları üreticilerin sisteme kayıt olmaları gerekmektedir. Al-Sat yapan ihracatçı-ithalatçı firmalarımız liste dahilindeki GTİP'lerden Mısır'a ihracat yapmaları halinde faturayı kendi adlarına kesememektedir. Üçüncü ülkelerden mal alıp transit ticaret yapan dış ticaret firmalarımız için de aynı kural geçerlidir. Bu firmalarımızın, Mısır'a ihracat yapmaya devam edebilmeleri için mal aldıkları üçüncü ülke üreticilerinin sisteme kayıt olmaları gerekmektedir.

Konuyla alakalı olarak, 2022/195 Sayılı yeni bir düzenleme yapılmış ve bu kapsamda firmaların başvuru sürecinin 15 gün içinde tamamlanacağı ve eksiklikleri ile ret sebeplerinin bildirileceği, dilekçe haklarının olduğu belirtilmiştir. Bu karar ile başvuru sürecinde kolaylaştırmalara gidilmiştir. Ayrıca firmalara, Üretici Kayıt Sistemine kayıt olup olmadıklarını GOEIC'in (*http://196.219.221.202/factoryIng/*) web sitesinden kontrol etme imkanı getirilmiştir.

Üretici Kayıt Sistemine ilişkin detaylı bilgi notu Kahire Ticaret Müşavirliğimizden temin edilebilir.

Gönderi Ön Kontrol Bilgi Deklarasyon Sistemi (ACID):

Sistem, Mısır'da Ekim 2021'den itibaren deniz yoluyla başlayan ve 01.01.2023 tarihi itibariyle hava yolu kargolarında uygulanmaya başlamıştır. Mısır'a deniz yolu ile ihracat yapacak bütün firmaların kargolarının, ithalatçı tarafından oluşturularak ihracatçıya gönderecekleri ACID numarası ile bağlanması zorunluluğu uygulanmaktadır.

Uygulamada, ihracatçı Cargo-X platformunu kullanarak, ACID numarasını işlediği gümrük çekiminde ithalatçı tarafından kullanılacak bütün belgeleri mezkur platform aracılığı ile blockchain kullanarak ithalatçıya (Mısırlı ithalatçı NAFEZA platformunu kullanmakta olup iki platform birbirine entegredir) göndermektedir.

ACID numarası almamış kargolar gemilere ve uçaklara kabul edilmemekte, ithalatına ise yukarıda bahsedilen yolla yapılmadıkça izin verilmemektedir.

Öte yandan, havayolu ile gönderilen eşya için ACID uygulaması zorunlu değildir.

2. PAZARIN ÖZELLİKLERİ

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Telif Hakları: Bununla ilgili yasal düzenlemeler, 2002/82 sayılı Telif Hakları Kanunu çerçevesinde yapılmıştır. Mısır, 2002 yılının Mayıs ayında kabul edilen bu Kanun ile patent haklarının korunmasına dair kapsamlı bir düzenleme yapmış olmakla birlikte, hukuk sisteminin yetersizliği nedeniyle patent, marka ve benzer hakların yeterince korunmadığı anlaşılmaktadır. Bu nedenle, Mısır'a yönelik ihracatta ürünlerin markasının ilgili birimlere kaydının yaptırılması, bu hakların korunabilmesi bakımından gerekli olduğu düşünülmektedir.

Telif hakkı (copyright) sahibi yazar, ölümünden 50 yıl sonrasına kadar koruma altına alınmıştır. Şayet yazarın tüzel kişi olması halinde koruma basım tarihinden itibaren başlamaktadır. Uygulamalı sanat ürünlerinin (applied art works) korunması, basım tarihinden itibaren 25 yıldır. Yayım programları ise yayımlandığı tarihten itibaren 20 yıl koruma altına alınmıştır.

Patent: Telif Hakları Kanunu, yatırımcılara Mısır'da müracaat ettikleri tarihten itibaren 20 yıllığına patent koruması sağlamaktadır. Tasarımlardan uygulamaya dönük olanlar için yenilenebilir olmak üzere 7 yıl, şematik olanlarda ise 10 yıl patent koruması öngörülmüştür. Söz konusu kanun ile gizli veri ve bilgiler de koruma altına alınmıştır.

Ticari Marka: 2002/82 sayılı Kanun ticari marka sahiplerine 10 yıllık koruma sağlamaktadır. Bu 10 yıl ikinci defa yenilenebilmektedir. Diğer taraftan, söz konusu kanun ünlü markaları Mısır'da kayıt yaptırmadan da koruma altına almıştır.

Endüstriyel Tasarım ve Çizimler: Bu tür haklar, kayıt tarihinden itibaren 10 yıl korunmakta, ilave 5 yıl daha süresi uzatılabilmektedir.

Botanik Ürünler: Bu tür ürünlerin kaydının yapılması şartıyla, koruma sağlanmaktadır. Koruma süresi ağaçlar ve asmalar için 25 yıl, diğer tarım ürünleri için ise 20 yıldır.

Fikri Mülkiyet Haklarının İthalatına Karşı Korumaya Yönelik Gümrük Prosedürleri: Fikri mülkiyet hakları sahibi veya yasal temsilcisi, yetkili gümrük idaresine şikayette bulunma hakkına sahiptir. Şikayet sahibi elindeki eşyanın markasına veya fikri sınai mülkiyet haklarını ispatlayacak belgeleri yetkili gümrüklere sunmak zorundadır. Şikayette bulunulduğu takdirde eşyanın değerinin dörtte biri kadar teminat verilmesi gerekmektedir.

Fikri sınai haklarının ihlal edildiğine dair açık deliller olması durumunda ilgili idare tarafından eşyanın 10 gün süreyle durdurulmasına kara verilmekte olup bu ise taraflara bildirilmektedir. Bu 10 günlük süreye 10 gün daha ek süre verilmektedir. İlgili idare ise başvuruyu üç gün içinde sonuçlandırması gerekmektedir. Verilen teminat ise durdurma kararına ilişkin şikayet edilen firma tarafından itiraz edilmemişse veya durdurma kararını yargı tarafından onaylandığı takdirde iade edilmektedir.

Tüketici Tercihleri

Mısır milli gelirin ve kişi başına düşen harcanabilir gelirin düşük olduğu bir ülkedir. Bununla birlikte Mısır'da son zamanlara alt yapı yatırımları ve uluslararası ülkelerden gelen yatırımlarla birlikte ciddi bir gelişme yaşanmaktadır. Özellikle inşaat, turizm, yenilebilir enerji ve sanayi sektöründe büyük miktarda uluslararası yatırım almaktadır. Bu nedenle gelişme potansiyeli olan bir ülke olup tercihler dünyada geçerli olan trende benzer şekilde değişmektedir. Ekmek devlet tarafından sübvanse edilmektedir. En zengin ile en fakir kesim arasındaki uçurum tüketim ürünleri pazarının çok parçalı olmasına neden olmuştur. Şehirlerde nüfusun çoğu apartmanlarda yaşamaktadır. Bunların alanı 65-370 metrekare arasında değişmektedir. Ancak evler eski ve bakımsızdır. Ev başına 4-5 kişi düşmektedir. Nüfusun %95'i yüzölçümünün %5'inde yaşamaktadır.

Büyük Kahire idari biriminde toplam nüfusun %25'i yaşamaktadır. Bu yığılma dağıtımı ve perakendecilere erişimi kolaylaştırmaktadır. Bununla birlikte Kahire ve Giza'da şehir merkezinden uzak çok büyük siteler bulunmakta ve yapılmasına devam edilmektedir. Ayrıca şehir merkezine yaklaşık 60 km uzağından hem devlet birimlerinin, özel sektör binalarının ve konutların yer aldığı yeni idari başkent bulunmaktadır. Ayrıca, Akdeniz kıyılarında turizm ve ticari amaçlı yeni ve akıllı şehirler de yapılmaktadır.

Mısırlı tüketiciler ülkelerinin dışa açılması ve TV, Internet, sosyal medya, turizm ve Mısırlı olup yurtdışında yaşayan gurbetçileri gibi açılımlar sayesinde diğer ülkelerde üretilen ve tüketilen ürünlerden, hizmetlerden ve yaşam tarzlarından haberdar olmaya başlamıştır.

Tüketiciler genellikle gelirlerini gıdaya harcamaktadır. İkinci harcama kalemi taşımacılıktır. Son yıllarda tüketici kredileri verilmesiyle araba sahibi olanların sayısı hızla artmıştır. Ancak Mısır'da trafik çok büyük bir problemdir. Haberleşme harcamaları da yüksektir ve mobil telefon kullanımı giderek yaygınlaşmaktadır. Sosyal medya kullanım oranı fazladır.

Eskiden tüketiciler gıda alışverişlerini küçük bakkallardan ve yakınlarındaki merkezlerden almayı tercih edilirdi. Ancak önemli kentlerde süpermarketlerin açılması ile orta ve üst düzey gelir grubu kalitesi, temizliği, ürün çeşitleri nedeniyle giderek buraları tercih etmeye başlamıştır. Halen en çok tercih edilen yerler yine de küçük, yerel bakkallardır. Buralarda yer sıkıntısından dolayı ürünlerin sergilenmesi üst üste yığılarak yapılmakta, büyük süpermarket veya hipermarketlerdeki gibi çeşitli markaların teşhir edilmesi mümkün olmamaktadır. Ancak tüketicilerin büyük merkezleri tercih etmeye yönleneceği beklentisi vardır.

Bununla birlikte Mısır'ın nüfusunun büyük bir kısmını 30 yaş altı nüfus oluşturduğundan genç nüfusun tercihlerini elektronik ticarete ve sosyal medya üzerinden yapılacak ticaret şeklinde değiştirmektedirler.

Ülkenin iç pazarı genel ekonomi ve ticaret, özelleştirme, dış ticaret, gümrüklerde aşamalı liberalleşmeyi getiren yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Bunun yanı sıra taraf olduğu ticaret anlaşmaları kapsamında dünyada da çok geniş pazara giriş olanakları sağlamaktadır.

Mısır'ın sahip olduğu serbest ticaret anlaşmaları şu şekildedir; Afrika- Mısır Serbest Ticaret Anlaşması (COMESA 23 Adet Doğu ve Güney Afrika); Güney Amerika- Mısır Serbest Ticaret Anlaşması (Mercosur Arjantin-Brezilya-Paraguay-Uruguay); AGADİR (Mısır-Ürdün-Lübnan-Fas-Filistin-Tunus) Serbest Ticaret Anlaşması; AB ve EFTA ile Serbest Ticaret Anlaşması; GAFTA (Büyük Arap Serbest Ticaret Alanı); Afrika Kıtasal Serbest Ticaret Anlaşması ve ABD (Qualifying Industrial Zones (QIZ) ile Nitelikli Endüstriyel Bölgeleri Anlaşmasıdır.

Bu hareketlilik son kullanıcı olarak Mısırlı tüketicilerin gıda ve dayanıklı tüketim ürünlerinde çok sayıda ürün alternatifi ile karşılaşmalarını sağlamakta, tüketici zevklerinde ve kullanım alışkanlıklarında önemli değişimlere neden olmaktadır.

Satış Teknikleri ve Satışı Etkileyen Faktörler

Reklam ve Promosyon: Mısır'da doğru seçilmiş gazete ve dergilere verilecek reklamlar etkili olmakla birlikte, Mısır'da gazete okuma oranı düşük, TV izleme oranı ise yüksektir. Televizyon reklamları bu sayede geniş bir kesime ulaşabilir. Radyolarda da reklam vermek mümkündür. Reklam verme maliyeti Ramazan ayında yükselmektedir.

Bilbordlara reklam vermek ve sokaklarda broşür dağıtımı: Mısır'da yol kenarlarında dev sokak afişleri kullanılmaktadır. Binaların çatısında basılı ve neon ışıklı reklam panoları yer almaktadır. Bu reklamların izlenirlik oranı yüksektir. Ayrıca trafiğin yoğun olduğu Kahire'de sıklıkla el ilanlarının arabaların içine atıldığı da görülmektedir.

Ayrıca Mısır'da sosyal medya kullanımı oranı çok fazla olup özellikle, Facebook ve Instagram reklam aracı ve ticari pazarlama yeri olarak kullanılmaktadır.

Pazarı ziyaret etmek: Mısır pazarı için bire bir ilişkiler ticaretin başlamasında çok önemlidir. İthalatçılarla ve acentelerle tanışmak, pazarı ve çalışma koşullarını daha iyi anlamak için fırsat yaratılarak mutlaka ziyaret edilmesi gerekir. Kahire her yıl 50'nin üzerinde fuarlar düzenlenmektedir. Bu fuarlara sadece Mısır'dan değil körfez ülkelerinden ve Afrika ülkelerinden çok sayıda katılımcı gelmektedir. Bu nedenle fuarda hem ziyaretçi olarak hem de stant alarak katılım sağlanması faydalı olacaktır.

Güvenilir bir ticaret ortağı bulmak: Mısır piyasası karmaşık ve rekabetçidir. İyi bir acente ile anlaşmak pazarda başarının yolunu açabilir.

Garantili ödeme sistemlerini tercih etmek: Mısır'da bankacılık sistemi yeterli olup banka aracılığıyla ihracatçılarımız kendilerini garanti altına alacak ödeme şeklini tercih etmesinde fayda olacaktır. Çek-senet gibi riskli ödeme şekillerinde ihracat bedeli ödenmeyen durumlar yaygındır. Dolayısıyla, güven tesis edilmeden ithalatçının kabulüne dayalı ödeme sisteminden uzak durulmasında yarar görülmektedir.

Deneyimli, kıdemli yöneticilerle çalışmak: Mısır'a bir yönetici gönderilmesi durumunda şirketin üst düzeyde deneyimli yöneticilerinden biri seçilmelidir. Mısır toplumu yaşa ve deneyime çok önem vermektedir.

İş kuralları: Daima Mısır kuralları ile çalışmaya özen gösterilmelidir. Yerleşme ve ortama alışma zaman almakta ancak sağlam bir temel kurulduktan sonra karlı işler yapılabilmektedir. Ancak, Mısırlı iş insanlarının iyi pazarlıkçı olduğu da unutulmamalıdır.

Pazar araştırması kaynaklarını doğru belirlemek: Mısır'da Kahire Ticaret Müşavirliğimize ve İskenderiye Ticaret Ataşeliğimize başvurulmasında büyük fayda vardır. Ayrıca, Mısır'ın CAPMAS adlı kurumunun pazara ve demografik yapıya ilişkin çeşitli araştırmaları vardır. Bunlar düşük ücret karşılığı satın alınabilir. Ayrıca uluslararası veri tabanlarından bilgi temin edilebilmektedir. Ayrıca, Mısır'da düzenlenen fuarların web sitelerinden bilgi temin edilmesi mümkündür.

Fuarlara katılım: Mısır pazarına girişte pazara yerinde yapılacak kişisel satış ziyaretlerinin dışında en etkili yöntem fuarlara katılmaktır. Mısır'da düzenlenen resmi ve özel fuarların organizasyon ve denetimi Mısır Fuar ve Kongre Kurumu (EECA) (*http://www.eeca.gov.eg/*) tarafından yapılmaktadır. Ayrıca, Mısır'da yapılacak fuar bilgileri (*https://entasher.com/eg/events*) sitesinde yer almaktadır.

Kamu İhaleleri

Mısır, DTÖ'nün hükümet alımı ile ilgili çok taraflı anlaşmasına taraf değildir. Mısır'ın merkezi bir tedarik organı yoktur. Her bir devlet kurumu, ihale kanunu ve yürütme düzenlemeleri uyarınca, kendi ihalelerini ve prosedürlerini inceleyen kendi satın alma departmanına sahiptir. İhale kuralları ve prosedürlerinin tutarlı ve doğru bir şekilde uygulanmasını sağlamak amacıyla, her bir ihale işlemi için yetkili makamlar tarafından ihale komiteleri kurulur.

Devlet Hizmetleri Genel Makamı (GAGS), satın alma sürecinde önemli bir rol oynamaktadır ve temel işlevi, öngörülen yönergelere ve direktiflere uyulmasını sağlamak için sözleşmeleri kontrol etmektir. GAGS tedarik birimlerine teknik yardım ve eğitim sağlayabilir. Ayrıca, asker ve savunma sektörüne ilişkin ilgili kurum Arap Organizasyon Sanayi (Arab Ornanization for Industrialization AOI) olup (*https://supplier.aoi.org.eg/*) sitesinden kayıt olunarak yapılan ihaleler hakkında bilgi temin edilebilir.

Kamu ihaleleri, satın alma prosedürlerin de serbestleşme, yerinden yönetim ve esnekliği teşvik etmeyi amaçlayan 89/1998 sayılı İhale Kanunu ile yönetilmektedir. İhale Kanunu, tüm sivil ve askeri kurumlar tarafından bu yasadan muaf tutulmadıkları takdirde satın alımını düzenler. 89/1998 sayılı Kanun 5/2005 sayılı Kanun, 148/2006 sayılı Kanun, 191/2008 sayılı Kanun, 14/2009 sayılı Kanun, 82/2013 sayılı Kanun ve 48/45 sayılı Kanun ile değiştirilmiştir.

48/2014 sayılı Kanun bazı özel ihale hükümleri getirmiştir. Önceki yasalara ek olarak, 5/2015 sayılı Kanun, hükümet sözleşmelerinde sağlanan Mısır ürünlerine verilen tercihleri ele almıştır.

Ayrıca, Mısır'da yapılacak kamu ihalelerine ilişkin bilgiler (*https://etenders.gov.eg/*) sitesinde yer almaktadır. Bu siteye üye olunduğu takdirde daha detaylı bilgiler temin edilmesi mümkündür.

3. ÖNEMLİ SEKTÖRLER

Tarım ve Hayvancılık

Mısır 1980'li yıllarda tarım sektörüne yönelik reform sürecini başlatmıştır. Devlet tarım alanlarındaki kontrolünü ve payını azaltmak istemektedir. Bugün artık Mısır'da tarım sektörü tamamen özel sektör tarafından piyasa koşullarında ve ihracata yönelik olarak işlenmektedir.

Mısır net tarım ürünleri ve gıda ürünleri ithalatçısı olmaya devam etmektedir. Mısır dünyanın en büyük buğday ithalatçısı olup, pandemi ve Rusya Ukrayna savaşından sonra emtia fiyatlarının yükselmesi sonucu oluşan sıkıntıları azaltmak için ithal ettiği tarım ürünlerini üretebilmesini sağlayacak toprakların ıslah edilmesi ve sulamanın sağlanmasına yönelik projeler gerçekleştirmektedir. Mısır'ın "2030 Vizyonu" kapsamındaki hedefi, ithal ettiği ürünleri üreterek ihraç edecek seviyeye ulaşmaktır.

Mısır'ın en önemli tarım ürünleri arasında; pamuk, domates, pirinç, buğday, mısır, patates, soğan, sarımsak, zeytin, şeker kamışı, hurma, narenciye, mango ve bahçecilik ürünleri (üzüm, çilek, biber, şeftali, kavun, karpuz) yer almaktadır. Özellikle uzun elyaflı mısır pamuğu dünya pazarlarında talep görmektedir.

Toplam işgücünün %30'ünün tarım sektöründe istihdam edilmesi ve tarım sektörünün milli gelirde yaklaşık %12 oranında paya sahip olması, sektörün devletin ekonomi politikalarında öncelikli yerini korumasına neden olmaktadır. Toplam nüfusun %55'i kırsal alanda yaşamaktadır. Ancak ülke coğrafyasının sadece %4'ünün tarıma elverişli olması nedeniyle, mevcut tarımsal alanların en etkin biçimde değerlendirilmesi, buna ilave olarak yeni tarımsal alanların kazanımı projeleri önem taşımaktadır. Mısır'ın Akdeniz sahilleri dışında çok az yağış alması nedeniyle ülke tarımı sulamaya bağımlıdır. Bu nedenle, sulama tekniklerinin geliştirilmesi ve yönetimi önem kazanmaktadır. Mısır'ın tarımsal üretimin büyük çoğunluğu Nil nehrinin yakınlarında gerçekleşmektedir. Yılın her döneminde taze ürün bulunmaktadır.

Mısır, tarım alanlarında gübre kullanma açısından bölgede birinci, dünyada ise ön sıralarda yer almaktadır. Gübre üretimi altı özel şirket tarafından yapılmakta ve yılda 18 milyon ton üretimle ülke ihtiyacının %90-95'i karşılamaktadır. 2026 yılı itibarıyla buğday, mısır, pirinç, sebze ve meyve üretiminde önemli aşamalar kaydedilmekle birlikte, Mısır bazı temel tarım ürünlerinde halen ithalata bağımlı durumdadır. Özellikle buğday, mısır, yemeklik yağ ve bakliyatta ciddi ithalat yapılmaktadır. Buna karşılık, pirinç, narenciye, çilek, soğanlı bitkiler, patates gibi ürünlerde dünya ticaretinde rekabet eden ülkeler arasına girmiştir. Meyve üretiminin büyük çoğunluğunu portakal, karpuz, üzüm, hurma, muz ve kavun üretimi oluşturmaktadır.

Gıda tüketim ürünleri piyasasında pirinç, hayvan yağı, şeker, yağ, mercimek, baklagiller, makarna ve çay destekleme yapılmaktadır. Hayvansal üretimde küçük işletmeler ağırlıkta olmakla birlikte, süt ve et üretimine yönelik modern çiftliklerin sayısı gün geçtikçe artmaktadır. Ülkedeki üreticilerin küçük ve modern üretim teknikleri konusunda yeterince bilgi sahibi olmamaları ve hayvan varlığının geniş bir alana yayılmış ve dağınık olması sektörün gelişmesini kısıtlayan faktörlerdir.

Sanayi

Sanayi sektörünün milli gelir içindeki payı %17 düzeyindedir. Toplam işgücünün %32'si sanayi sektöründe istihdam edilmektedir. Önde gelen sanayi dalları metalürji, gıda işleme, tekstil ve kimya dallarıdır. Sanayi üretiminin büyük çoğunluğu özel işletmeler ile gerçekleştirilmektedir. Bununla birlikte Mısır son üç yıldır ciddi bir uluslararası yatırım gelmekte olup ithalat ikamesi sanayi hedefi doğrultusunda programlar uygulamaktadır. Bu kapsamda milli gelir içindeki sanayi payını iki katına çıkarılması için yatırımlar, teşvikler ve destekler sağlanmaktadır.

Gıda: İşlenmiş gıda önemli ve köklü bir sanayi sektörüdür. 2022'den bu yana, sektör sürekli olarak GSYİH'nın yaklaşık %25'ini oluşturmaktadır. Yatırım ve Serbest Bölgeler Genel Otoritesi (GAFİ), Mısır'ın gıda ve içecek üretiminde 2017'den 2026'ya kadar %4'lük yıllık büyüme oranına sahip olacağını tahmin etmektedir.

Pazar, süt ürünleri, dondurulmuş gıdalar, konserve gıdalar, fırın ve şekerleme, et ve alkolsüz içecekleri kapsamaktadır. GAFİ'ye göre, yerel gıda işleme endüstrisinin %83'ü özel sektör tarafından kontrol edilmektedir ve küresel şirketlerin oranı oldukça fazladır. Bunlar, çok uluslu şirketler Nestlé, PepsiCo, CocaCola; yerel şirketler Juhayna ve Edita olarak ifade edilebilir. Mısır'ın hızla büyüyen nüfusuyla birlikte, gıda, içecek ve tütüne yapılan harcamaların, toplam hane halkı harcamalarının gıda ve içeceklere olan payının 2025 ve 2026'te %45'e ulaşacağı öngörülmektedir.

Tekstil ve Hazır Giyim: Mısır geleneksel olarak Orta Doğu'daki en büyük tam entegre tekstil endüstrisine sahip olup, pamuk yetiştiriciliğinden çırçırcılığa, iplik eğirmeye ve dokumaya, giyim ve mobilya üretimine kadar uzanan faaliyetleri kapsamaktadır. Tekstil Mısır'ın endüstriyel kalkınma ve ihracatı artırma stratejilerinde kilit bir sektörüdür. Tekstil ve giyim sektörü, işlenmiş gıdadan sonra ikinci en büyük üretim sektörü ve tarım sektöründen sonra ikinci en yüksek gelir getiren sektördür. Özel sektör faaliyeti ağırlıklı olarak küçük ve orta ölçekli firmalar tarafından yürütülmektedir.

Hazır giyim ve ayakkabı GSYİH'nın %4'ünü ve endüstriyel üretimin ise %27'sini oluşturmaktadır. Giyim ve ayakkabıya yönelik tüketici harcamalarının 2024'ten 2028'e kadar %10'luk yıllık büyüme oranıyla artacağını, bunun da azalan enflasyon ve genç ve büyüyen bir nüfusla destekleneceği öngörülmektedir.

İlaç: Mısır, Orta Doğu ve Kuzey Afrika'nın en büyük ilaç üreticisi olup, 179 lisanslı fabrika ve inşa halinde olan 40 fabrika daha bulunmaktadır. Genel Yatırım ve Serbest Bölgeler Otoritesi'ne (GAFİ) göre, yerel üretim 2026 itibarıyla Mısır ilaç pazarının %80'ini oluşturmaktadır.

Mısır Ticaret Odaları Federasyonu'nun (FEDCOC) ilaç bölümü, ilaç satışları 2025'in ilk on ayında %42 artarak 5 milyar dolara ulaştığını belirtmiştir. Mısır'ın ilaç endüstrisi, yerel üreticilerin birleşmelere girmesi ve komşu Afrika ülkelerinde yeni projeler başlatmasıyla olumlu bir değişim geçirmektedir. 2026 yılı harcamaların 260 milyar Mısır poundu (yaklaşık 5,4 milyar dolar) olacağı tahmin edilmektedir.

Kimya: Plastik, kauçuk, gübre, böcek ilacı ve cam ürünleri gibi kimyasal üretimi kapsamakta olup, Mısır'daki en büyük endüstriyel sektörlerden biri ve ihracata önemli ölçüde katkıda bulunmaktadır. Sektör için 2029 yılına kadar %3,2'lik büyüme tahmin edilmektedir. Petrol veya doğal gazdan türetilen petrokimyasallar, Mısır'ın toplam endüstriyel üretiminin yaklaşık %12'sini oluşturmakta ve yaklaşık olarak 7 milyar dolar olup, GSYİH'nın %3'ünü oluşturmaktadır.

İnşaat: Mısır, 2030 Vizyonu tarafından yönlendirilen uzun vadeli kentsel genişleme planları, büyüyen bir nüfusa ev sahipliği yapmak için 39 adet dördüncü nesil şehir inşa etmeyi planlamaktadır. Bu plan şehirlerde okullar, hastaneler, alışveriş merkezlerini ve eğlence tesislerini içermektedir. 2014'ten bu yana, devlet 14 yeni şehir kurdu veya kurmaya devam etmektedir. Altyapı, konut, ticari, perakende ve diğer inşaat projelerine kamu ve özel yatırımlarında artışlar olması beklenmektedir.

İnşaat sektörü, çimento, demir ve çelik gibi yerel olarak üretilen yapı malzemelerine büyük ölçüde bağımlıdır. 2023/24 mali yılında GSYİH'nin %10'una katkıda bulunurken, 2024/2025 mali yılında sektör yıllık bazda %0,4 büyümüş, GSYİH'ya %10,3 oranında katkıda bulunmuştur. Özel sektör yatırımlarında inşaat sektörünün payı %21,7 olup kamu yatırımları içinde payı %6 olarak gerçekleşmiştir.

Devlet öncülüğündeki inşaat patlamasının da etkisiyle sektörün toplam istihdamdaki payı 2015'te %12,3'ten, 2023'te %14,1'e yükselmiştir. Sektördeki toplam çalışan sayısının 2026'te 35,5 milyon olacağı tahmin edilmektedir. İnşaat pazarının 2024 yılında yaklaşık 51 milyar dolar değerinde olacağını ve 2029 yılına kadar %8,4'lük bileşik yıllık büyüme oranıyla 76 milyar dolara ulaşacağı öngörülmektedir.

Mısır, Afrika'nın en büyük ve MENA bölgesinin ise ikinci en büyük çelik üreticisidir. Mısır, yılda yaklaşık 45 milyon ton üretimle dünyada çimento üretiminde sekizinci sırada yer almakta olup dünyanın en hızlı büyüyen çimento ihracatçısıdır. İhracat 2025'te 17,9 milyon tona ulaşmıştır.

Mısır hükümeti inşaat sektöründe büyük bir yatırımcı olup bunun en iyi örneği Mısır Hükümeti'nin Kahire'nin yaklaşık 50 km doğusunda devasa bir "Yeni Başkent" inşa etmesidir. Yine Mısır hükümetinin en büyük önceliği, şehirleri uygun ulaşım araçlarıyla birbirine bağlamak ve endüstriyel genişlemeler için yollar ve limanlar inşa etmek ve geliştirmektir.

Hizmetler

Bankacılık ve Finans: Mısır'da Merkez Bankası, bankacılık ve kambiyo işlemleri 2020/194 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Mısır'da faaliyet gösteren bankalar ile bunların yurt dışındaki bayileri Merkez Bankasına kayıt yaptırmak zorundadır.

Banka kurulabilmesi için sermayenin 5 milyar Mısır poundundan düşük olmaması gerekmektedir. Yabancı bankaların şubeleri için alt limit ise 150 milyon dolardır. Bankalar fiyatlandırma ve faiz oranlarını tespit etmekte serbest bırakılmıştır.

Bankalar faaliyetlerini durdurabilmek için Merkez Bankasından izin almak zorundadır. Merkez Bankası, bankaların yönetim kurulu üyelerine müdahale edebilmektedir. Özel ve tüzel kişiler sahip oldukları dövizi onaylanmış bankalar veya döviz ofisleri aracılığıyla, değişim, tasarruf gibi faaliyetlerde bulunabilirler. İhracatçıların kazandıkları döviz ile ilgili tasarruflarına bazı sınırlamalar getirilebilmektedir. Ülkede bankacılık sektörü yapılan reformlarla güçlendirilmiştir. Merkez Bankası'na kayıtlı 36 adet banka 17 banka temsilciliği bulunmaktadır.

Mısır'da ülkemizden Ziraat Bankası'nın ve Türkiye İş Bankası'nın temsilciği bulunmaktadır. Ancak herhangi bir Tük bankasının şubesi bulunmamaktadır. Ayrıca, birçok uluslararası bankanın şubesi de bulunmaktadır. Bankacılık sektöründe özel bankaların yanı sıra devlet bankaları da faaliyet göstermektedir. Bununla birlikte bankacılık sektörüne ağırlıklı olarak devlet bankaları hakimdir.

Öte yandan, Mısır'da 2022 yılından itibaren yaşanan döviz sıkıntısı, 2024 yılı mart ayından itibaren Mısır'a yapılan uluslararası yatırımlar ve IMF, Dünya Bankası ve AB'den alınan dış kredilerle birlikte azalmış, dövize erişim daha kolaylaşmıştır.

Turizm: Mısır'da kilit bir sektör olan turizm istihdama ve ülke ekonomisi için döviz kazancına önemli kaynak sağlamaktadır. Turizm Bakanlığı, arazi teminine yardımcı olarak ve altyapı projeleri geliştirmek için kredilere erişimi kolaylaştırarak turizm projeleri ve yatırımları için düzenlemeler yapmaktan ve uygulamaktan ve turizmin hem bölgesel hem de uluslararası gelişmesini ve çeşitlendirilmesinden (turizmin teşvik edilmesinden) sorumludur.

Turizm gelirleri ve ziyaretçi sayısı büyük ölçüde siyasi olaylara ve güvenlik kaygılarına bağlı olmaktadır. Mısır'daki seyahat ve turizm endüstrisi ülkenin ekonomik olarak önde gelen sektörlerindendir. 2025 yılında Mısır'ı ziyaret eden turist sayısı 19 milyona ulaşmış, bu çerçevede toplam turizm geliri 24 milyar dolar olmuştur. Bunun yanı sıra, ülke dışında çalışan vatandaşların ülkeye gönderdikleri havale tutarı 2025 yılında 41,5 milyar dolardır.

Ayrıca, 2030 Vizyonu çerçevesinde turist sayısını 30 milyona ulaştırmak için stratejiler geliştirmektedir. Kahire'de yeni başkentin yapılması ile birlikte buraya taşınan Bakanlıkların şehir merkezinde yer alan binaların turizme kazandırılması için de projeler yapılmaktadır. Ayrıca, mevcut 200 bin oda sayısını artırmak için yeni otel inşaatları planlanmaktadır.

Ulaştırma:
Karayolu: Ülkede karayollarının Kahire, İskenderiye, Süveyş, Port Said, Dimyat ve Sukhna bölgeleri iyi durumda olsa da, önemli bir bölümü bakımsız ve kalitesizdir. Bu kapsamda Mısır 2030 vizyonu kapsamında toplam 7.000 km yeni yol yaparak toplam karayolu uzunluğunu 30.500 km olmasını hedeflemektedir. Mısır'ın Afrika, Avrupa ve Orta Doğu'nun kesiştiği noktada olmasından dolayı, komşu ülkelerle geliştireceği yol projelerinin, özellikle Afrika Kıta Serbest Ticaret Anlaşması yürürlüğe girmesiyle bölgesel ticareti güçlü olmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda Kahire, Birleşmiş Milletler Afrika Ekonomik Komisyonu ve Afrika Kalkınma Bankası arasındaki bir işbirliği olan Trans-Afrika Otoyolu ağının merkezi durumundadır. Akdeniz ve Atlantik kıyıları boyunca 8.636 km uzanan Kahire-Dakar Otoyolunun doğu ucudur. Kahire aynı zamanda Kahire-Cape Town Yolu'nun (TAH 4) kuzey ucudur ve dokuz ülkeden geçen 10.228 km'lik bir mesafeye sahip olup projenin Mısır kısmının büyük çoğunluğu tamamlanmıştır.

Ayrıca, 10.000 km kara yolunu iyileştirmeyi amaçlamaktadır. Mısır 2030 yılına kadar 3.000 km yeni yol ve sadece 2026 yılı içinde 1.000 köprü daha inşaat etmeyi planlamıştır. En önemli projeleri arasında Kahire Çevre yolunun genişletilmesi ve yeni başkent Mısır'ın diğer şehirlerine bağlayan otoyollar yer almaktadır. Ayrıca kazaları azaltmak için aydınlatma, trafik levhaları ve akıllı yeni trafik sistemleri geliştirmekte ve bu alanda yatırımlar yapmaktadır.

"Büyük Kahire" olarak ifade edilen Kahire, Giza ve Qalyubia bölgesindeki trafik sıkışıklığını azaltmak için yaklaşık 206 milyon değerinde Metrobüs projesi yürüterek Kahire Çevre yolundaki dolmuş ve küçük otobüsleri toplu taşıma aracı olarak kullanılmamasını sağlayacaktır. Toplam 48 duraktan oluşacak olan projenin şu ana kadar 14 durağı açılmış ve hizmete girmiştir.

Mısır'ın nehir taşımacılığı temel olarak Nil Nehri'ne dayanır ve büyük şehirler arasındaki yolcu ve yük hareketini kolaylaştırmaktadır. Nehir taşımacılığı şu anda ulaşımın yalnızca %1'ini oluşturmakta olup 2026'ya kadar %4,8 olması amaçlanmaktadır. Bu amaçla Mısır Ulaştırma Bakanlığı 83 milyon dolarlık kaynak ayırmıştır.

Demiryolu ve Metro: Mısır Ulusal Demiryolları tarafından işletilen Mısır'ın demir yolu ağı, Afrika ve Orta Doğu'daki en eski ve en kapsamlı ağlardan biri olup toplam uzunluğu 10.000 km de fazladır. Demiryolu ile yük taşımacılığı toplam taşımanın %6'sını oluşturmaktadır. 2025 yılında toplam 420 milyonun üzerinde yolcu taşınmıştır. Ayrıca 2028 yılında çıkarılan 20 sayılı Kanun ile özel sektör ortaklıklara yol açılmıştır.

2023 yılında 129 sayılı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, Dünya Bankası'ndan 400 milyon dolar tutarında krediyle desteklenen Kahire İskenderiye Ticaret Lojistiği Geliştirme Projesi ile yük trenlerinin İskenderiye Deniz Limanı ile Kahirde 6 Ekim şehrinde bulunan Kuru Limanı arasında çalışmasını sağlayacak bir demiryolu yapılmaya başlanmıştır. 2030 yılına kadar bitirilmesi hedeflenmektedir.

Mısır Yüksek Hızlı Demiryolu, 60 şehri birbirine bağlayacak ve yolcu ve yük ihtiyaçlarını karşılayacak 2.000 km'lik üç hattan (Yeşil, Kırmızı ve Mavi) oluşan 23 milyar dolar değerinde bir yüksek hızlı demiryolu ağı inşa etmeye başlanmıştır. Yeşil Hat'ın 2026 yılında tamamlanarak 30 milyondan fazla yolcu taşıması hedeflenmektedir.

Kahire, Yeni İdari başkent ve 6 Ekim şehrini birbirine bağlayan Monarail projesi, Kahire ve Yeni İdari Başkent arasında 22 istasyon toplam 54 km uzunluğundan, 6 Ekim ile Kahire şehir merkezi arasında 12 istasyon 42 km uzunluğunda oluşmaktadır. Projenin 2026 yılında bitirilmesi hedeflenmektedir. Kahire'de toplam 108 km üzerinde dört metro hattı bulunmakta olup, önümüzdeki yıllarda bu hat sayısının altıya çıkarılması için temeller atılmış ve çalışmaya başlanılmıştır.

Havayolu: Mısır, "2030 Vizyonu" doğrultusunda hava kargo dahil havacılık lojistik kapasitelerini genişletmeyi hedeflemektedir. Kahire Kargo Şehri olarak adlandırılan yeni bir kargo merkezi için fizibilite çalışması yapmak üzere Singapur'un Changi Havalimanları ile bir danışmanlık anlaşması imzalamıştır.

Öte yandan, Ağustos 2024'te Mısır Havalimanlarının yönetimini ve işletmesini özelleştime konusunda planlarını ilan etmiştir. Bu kapsamda, 20 havalimanını kapsayan havalimanı yönetiminin özel sektöre devredilmesi konusunda çalışmalar devam etmektedir. Bu kapsamda öncelikle, Kahire Uluslararası Havalimanı, Sfenks Uluslararası Havalimanı, Yeni Alamein Uluslararası Havalimanı, Şarm El Şeyh Uluslararası Havalimanı ve Hurgada Uluslararası Havalimanı'nın özelleştirilmesi planlanmaktadır.

Limanlar: Ülkeye gelen malların çoğu İskenderiye, Damietta, Port Said ve Süveyş limanı gibi önemli limanlardan giriş yapmaktadır. İskenderiye limanı ülkedeki en büyük limanıdır. Dış ticaretin %60'ı bu limandan gerçekleştirilmektedir. Deniz yoluyla yapılan dış ticaret hacmi yaklaşık %90'ı temsil etmektedir.

Süveyş Kanalından yapılan geçiş işlemlerinde 2025 yılındaki toplam gelir 4,2 milyar dolardır. 2026 yılı Şubat ayına kadar 449 milyon dolar gelir sağlanmış olup geçen yılın aynı dönemine göre %22 oranında bir artış göstermiştir.

Ayrıca, Mısır 2024'te büyük göller bölgesindeki Süveyş Kanalı'nı genişletmek için bir fizibilite çalışmasına başlamıştır. Proje ile transit sürelerini ve güvenliği iyileştirmek ve 80 km'lik tek şeritli bölümleri çift şeritli hale getirmek hedeflenmektedir.

Telekomünikasyon: Mısır Dijital Platformunda 165'ten fazla devlet hizmeti sunulmuş olup şu anda tarım, sağlık, yüksek öğrenim, adalet ve konut dahil olmak üzere çeşitli sektörlerde devlet ile işbirliği içinde çok sayıda dijital dönüşüm projesi devam etmektedir. Mısır'ın dijital dönüşümü, ekonomik çeşitlendirme planının bir parçasıdır. İletişim ve Bilgi Teknolojileri Bakanlığı'nın BİT 2030 Stratejisi ülkeyi hem bölgesel hem de küresel ölçekte bir telekomünikasyon ve teknoloji merkezine dönüştürmeyi hedeflemektedir.

Hükümet, Teknoloji sektörünün, örneğin Süveyş bölgesel kalkınma planında önerilen bir teknoloji direği gibi yeni bilgi ve iletişim teknolojisi (BİT) yatırım kümelerinin geliştirilmesi de dahil olmak üzere, önümüzdeki beş yıl içinde ekonomik büyümenin ana itici güçlerinden biri olmasını öngörmektedir.

Mısır'da sabit telefon hizmetleri Telecom Egypt tarafından verilmektedir. Telecom Egypt'in %80'i devlete ait olup %20'lik pay ise borsada halka açık durumdadır. GSM cep telefonları konusunda, Vodafone Egypt, Orange, Etisalat ve We (Telecom Egypt) şirketleri faaliyet göstermektedir.

İnternet kullananların sayısı giderek artmaktadır. Bilgi teknolojisi ve internet kullanıcılarının sayısını artırmak için bilgisayar ekipmanları ve yazılımda ithalat vergileri %5'e düşürülmüştür. Ülkede internet kullanım oranı 2005'lerde %12,75 iken bu oran 2025 yılında %82'ye çıkmıştır.

Devlete ait telekom, 5G ağlarını ve altyapısını dağıtmak için Nokia ve Huawei ile ortaklık kurmuş olup Ekim 2024'te Orange Egypt, Vodafone Egypt ve e& Egypt'e 15 yıllık 5G lisansları 675 milyon dolar karşılığında verilmiştir. 2025 yılının başında eSIM hizmetleri başlamıştır.

Madencilik

Mısır'da maden ve doğal kaynaklar alanında ise, Altın Üçgen (Golden Triangle) olarak tabir edilen, Qena&Qeft ve Safaga&Al Qusair arasında bulunan yeni ekonomik bölgede Afrika'nın en zengin, dünyada ise beşinci en zengin fosfat rezervinin olduğu (yaklaşık bir milyar ton) belirlenmiştir.

Aynı zamanda altın madeni bakımından da zengin olduğu belirtilen mezkûr bölgenin, Mısır'daki tüm madenler ve yeraltı zenginliklerinin %75'ini barındırdığı öğrenilmiştir. Diğer taraftan, Planlama Bakanlığı'ndan edinilen bilgiye göre Mısır, petrol ihraç eden ülkeler dışında en büyük petrol işleyen ülke ve ikinci en büyük doğal gaz üreticisi konumundadır.

2030 Mısır-Sürdürülebilir Kalkınma Stratejisi kapsamında, Mısır'ın yer altı zenginliklerinden yararlanmasını sağlamak üzere, madencilik ile ilgili de bir bölümün üzerinde çalışıldığı bilgisi ve bu Stratejinin, ülkede madencilik endüstrileri kurmayı ve madencilik faaliyetlerini çevreleyen alanları da geliştirmeyi içereceği, bu sayede madencilik sektörünün GSYİH ve ülkenin ekonomik ve sosyal kalkınma planlarına katkısının artırılmasının hedeflendiği de öğrenilmiştir.

Mısır'daki altın madenciliği en eski Firavun zamanlarına kadar uzanmaktadır. Doğu Çölü'nde en az 120 tane altın maden şirketi faaliyettedir. 2025 yılında yaklaşık 26 ton altın üretilmiştir.

Mısır'ın bir diğer önemli doğal zenginliği ise mermerdir. Mermer sektöründe ülkedeki toplam yatırım tutarı yaklaşık 420 milyon dolar seviyelerindedir. Çin, Hindistan, İran ve İtalya'dan sonra Mısır, mermer sanayinde dünyanın en büyük 5. ülkesi konumunda yer almaktadır. Bu bağlamda mermer ve granit sektöründe de potansiyel yatırım ve iş olanaklarının mevcut olduğu değerlendirilmektedir. Kahire'de Mermer ve Granit Şehri oluşturarak taş ihracatını artırmayı hedeflemektedir.

Fosfat, gübre endüstrisi ve endüstriyel üretim için önemli bir girdi olup, ülkedeki en büyük fosfat madenlerinden biri, tahmini 1 milyar ton cevher rezervine sahip Abu Tartour'dadır. Petrol ve Doğal Kaynaklar Bakanlığına göre, 2024-2025 mali döneminde yaklaşık 26 milyon ton madencilik ürünü ve malzemesi üretilmiştir.

Enerji

Mısır, enerji alanında önceki yıllarda yaşanan darboğaz sonrasında hızlı bir gelişme sürecine girmiş, bu kapsamda yenilenebilir enerji kaynakları öncelikli olmak üzere birçok enerji yatırımını hayata geçirmeye başlamıştır. Enerji ihtiyacının yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması için stratejiler belirleyen Mısır tüm enerji üretiminin %20'sinin yenilenebilir enerji kaynaklarından karşılanması hedeflenmektedir. Söz konusu yüzdede, rüzgar enerjisi için %12, hidroelektrik için %5,8 ve güneş enerjisi için ise %2,2 pay belirlenmiştir. Yenilenebilir kaynaklardan üretilen elektriğin arzını 2035'e kadar %42'ye ve 2040'a kadar %60'a çıkarması planlanmaktadır.

Mısır'ın elektrik sektörünün büyük çoğunluğu devlete ait Mısır Elektrik Holding Şirketi (EEHC) şemsiyesi altında faaliyet göstermektedir, ancak sektör 2015 tarih ve 87 sayılı Elektrik Kanunu ile özel firmaların da sektörde faaliyet göstermesine olanak tanımıştır. (Elektrik Kanunu: *https://eehc.gov.eg/CMSEehc/en/important-laws/electricity-law/*)

Rüzgâr enerjisi alanında kurulu kapasite ise 750 MW olup üretilen enerji miktarı 12.600 GWh seviyesinde gerçekleşmiş, bununla birlikte ülkenin doğusunda Süveyş Körfezi'nde 50 m yükseklikteki ortalama 10,5 m/s'lik rüzgâr hızıyla önemli bir rüzgar enerjisi potansiyeli taşıyan ülkede, potansiyel kapasitenin yaklaşık 30.000 MW düzeyinde olduğu tahmin edilmektedir.

Mısır hükümetinin "2035 Vizyonu"na göre, 2035'e kadar 67 GW yeni yenilenebilir enerji yatırımının faaliyete geçmesi hedeflenmekte, bunun ise 20 GW'ının rüzgârdan, 31 GW'ının ise güneş enerjisinden elde edilmesi planlanmaktadır. Bu plana göre, yeni yatırımların %67'sinde özel sektör girişimlerinin yer alacağı da edinilen bilgiler arasındadır. Yenilenebilir enerji yatırımlarına büyük bir önem verilen Mısır'da güneş enerjisi alanında da yatırım planları yapılmaktadır. Doğrudan güneş ışığının günlük ortalama 9-11 saat ile yüksek seviyelerde olduğu ve radyasyon oranının yılda ortalama 2 bin-3 bin kWh/m2 olduğu ülkede potansiyel kapasitenin 50.000 MW dolaylarında olduğu hesaplanmaktadır. CSP diye tabir edilen Konsantre Edilmiş Güneş enerjisi alanında kurulu 140 MW'lık yatırım olan Mısır'da PV (PhotoVoltaic) güneş enerjisi yatırımı ise 80 MW dolaylarındadır.

Bu çerçevede Mısır'da, rüzgâr ve güneş enerjisi sektörleri yatırım potansiyeli arz eden iki sektör konumunda öne çıkmaktadır. Özellikle Süveyş Körfezi bölgesinde rüzgâr ve Yukarı Mısır (Upper Egypt) diye bilinen Güney Mısır bölgesinde de (Aswan/Benban'da Benban Solar Park projesi devam etmektedir) güneş verimliliği, bu bölgeleri önemli kılmaktadır. Mısır, ortalama 2.300 kWh/m2/yıl güneş ışınımı seviyeleriyle yüksek bir güneş enerjisi potansiyeline sahip. Bu, özellikle Aswan Valiliği gibi bölgelerde güneş enerjisi üretimi için en önemli bölgedir.

Mısır hükümeti, yeşil kamu yatırımlarının oranını yeni 2022/2023 bütçesinde %30'a ve 2024/2025 mali yılında %50'ye çıkarmayı hedeflemektedir. Mısır yeşil hidrojen ve yeşil amonyak üretimini artırmak için yatırımlarda bulunmayı hedeflemektedir. Ayrıca, tarımsal ve belediye katı atıklarından da elektrik elde etmek için projeleri bulunmaktadır. Mısır'ın ilk nükleer santrali olacak El Dabaa nükleer enerji santralinin inşası Temmuz 2022'de başlamış olup yapımı devam etmektedir.

Petrol ve Doğalgaz: Petrol sanayi, ihracat gelirlerinin yaklaşık %40'ını oluşturmakta olup, milli gelirde %8,6'lık bir paya sahiptir. Petrol gelirleri döviz kazandıran dört ana sektörden biridir. Mısır'ın ham petrol rezervi tahminen 3,3 milyar varildir. Günlük 750.000 varil kapasiteli 9 adet rafinerisi bulunmaktadır. 2024/25 mali yılında, petrol ve gaz dışı çıkarımlar GSYİH'ye 108.2 milyar Mısır poundu (2,2 milyar dolar) katkıda bulunarak toplamın %6,2'sini oluşturmuştur.

Ham petrol kaynakları bakımından kendi kendine yeterli olarak kabul edilen Mısır'da, enerji kaynakları bakımından yükselen sektör doğal gazdır. Mısır'ın geleceğinin petrolden ziyade doğal gazda olacağı söylenmektedir. Mısır 2,2 trilyon metreküplük kanıtlanmış doğalgaz rezervleri ile bu alanda dünyanın 17. büyük ülkesi konumundadır.

Ülkede enerji kullanımı doğal gaza kaydırılarak petrol ihracata yönlendirilmektedir. Ancak, petrolün büyük kısmı ülke içinde tüketildiği için ihracata kalan kısmın süreç içinde azalacağı, ülkenin ihracatçı konumundan çıkacağı ifade edilmektedir.

Mısır'ın 2025 yılı itibariyle günlük petrol üretimi 519.000 varildir. 2025/2026 mali yılının ilk çeyreğinde petrol ithalatı 6,4 milyar dolardır. Mısır, benzin ihtiyacının yaklaşık %28'ini ve dizel ihtiyacının %45'ini ithal etmektedir. Mısır'da Nisan 2025'te ve Ekim 2025'te bazı ürünlerin fiyatlarında %43'e varan oranlarda devlet tarafından sağlanan sübvansiyonlar azaltıldığı için artış olmuştur. 2025/2026 mali yılı bütçesinde petrol sübvansiyonları için 150 milyar Mısır poundu (yaklaşık 3,1 milyar dolar) ayırmıştır. Mısır, 2024/2025 mali yılı boyunca 110 adet petrol ve doğalgaz arama kuyusu açmak için 1,2 milyar dolar yatırım yapmayı planlamaktadır. 2025 yılında 49 milyon varilden fazla ham petrol rafine edilmiştir.

Petrol ve gaz sektörünün toplam uygulanan kamu yatırımları 2024/25 mali yılında 21,8 milyar Mısır poundu (423 milyon dolar) olarak gerçekleşmiş olup toplam kamu yatırımlarının %2,3'ünü temsil etmektedir. Mısır, 2024/25 mali yılında 110 keşif gazı ve petrol kuyusu açmak için yaklaşık 1,2 milyar ABD doları yatırım yapmayı planlamakta ve 2030 yılına kadar 586 keşif gazı ve petrol kuyusu açmak için 7,2 milyar ABD doları yatırım yapmayı planlamaktadır. Yatırım ve Serbest Bölgeler Genel Otoritesi'ne (GAFİ) göre, Haziran 2024 itibarıyla petrol hizmetleri sektöründe faaliyet gösteren 2.257 şirketin toplam özel yatırımları 1,3 milyar dolar olarak gerçekleşmiştir.

Mısır'ın sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) ihracatı 2003 yılı ortasında başlamıştır. Mısır'da, İspanyol-Mısır ortaklığında işletilen Port-Said yakınlarındaki Damietta LNG terminali ile İskenderiye civarlarında EGPC/EGAS, BG, Petronas (Malezya) ve GDF Suez (Fransa)'nın oluşturduğu Egyptian LNG Konsorsiyumu tarafından işletilen 2 adet LNG terminali olmak üzere 3 adet LNG terminali bulunmakta olup ülkenin toplam LNG ihraç kapasitesi yaklaşık 17 milyar m3/yıldır. Diğer taraftan son dönemde yeni doğalgaz rezerv alanları bulunmuş olup (örneğin Zuhr) buralarda günlük doğalgaz üretimi her geçen gün artış göstermektedir.

Mısır'da petrol üretimi günde 600 kb/gün civarında olup, Mısır'ın büyümesiyle birlikte hem gaza hem de rafine yakıtlara olan talebi artmaktadır. Buna ek olarak, Avrupa ve Asya'da gaz spot fiyatındaki artışla beraber Mısır'ın LNG ihracatında ciddi artışlar gerçekleşmiş olup, 2022 yılında Mısır'ın LNG ihracatı, 2021'de 3,9 milyar dolar iken 2022'de 9,8 milyar dolara ulaşmıştır. Ancak, 2023 yılında 2,5 milyar dolara düşmüştür. 2025 yılında ise fazla tüketim ihtiyacının olması nedeniyle 356 milyon dolara gerilemiştir.

Mısır doğal gaz ihracatı yerine doğalgazdan elektrik üretim santrallerine yönlendirmek zorunda kaldı. Bu nedenle, Mısır beş yıldan fazla bir süredir net ihracatçı olmasına karşın 2024'ün başından bu yana, net ithalatçısı durumuna geldi. Mısır, yerel talebi karşılamak için LNG ithalat etmiş olup, Mayıs 2024'te Norveç'ten ve Avustralyalı şirketlerle a yüzen bir depolama ve yeniden gazlaştırma ünitesi (FSRU) konuşlandırmak için 20 aylık bir kira sözleşmesi imzaladı. 2025 yılı Aralık ayında ABD merkezli Chevron ve İsrail'in Leviathan sahası işletmecileri NewMed Energy gibi şirketlerin de dahil olduğu anlaşma kapsamında, 2026 ila 2040 yılları arasında 15 yıl boyunca Mısır'a yaklaşık 34,7 milyar dolar tutarında 130 milyar metreküp doğalgaz sağlanacaktır.

4. PAZARDA DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN HUSUSLAR VE DİĞER BİLGİLER

İş Kültürü

Mısır'da iş yapmak kişisel ilişkilerle olmaktadır. Mısır pazarında uzun yıllardır çalışan yabancı yöneticilerin deneyimlerine göre şu noktalara dikkat edilmesinde fayda görülmektedir:

Mısır halkı 5.000 yıllık geçmişi olan uygarlıklarıyla gurur duymaktadır. Ülkede dini değerler önemlidir. Ülkenin tarihinden gelen kültürel özellikler, Batı etkisi ve hayranlığı ile Orta Doğu'daki Arap milliyetçiliğini kaynaştıran bir toplumsal yapı ortaya çıkarmıştır. Çalışma hayatında kamuda eski tarzda (bürokratik) yöneticiler, özel sektörde ise yabancı dil bilen batıya açık kişilere rastlanmaktadır.

Alışılmadık kırtasiyecilik ve bürokratik prosedürler işin yavaş ilerlemesine neden olmaktadır. Bu çerçevede, iş sonuçlandırma veya anlaşma imzalanması süreci uzun sürebilmektedir.

Mısırlılar genellikle açık, çabuk kaynaşan ve yeni ilişkiler kurmaktan zevk alan insanlardır. Batıya hayranlıkları vardır. Yabancıları dostça karşılarlar. Nüfusun yarısından fazlası gençtir ve bu kesimler özellikle yeni görevlere, yaşam biçimlerine açıktırlar. Bireysellikten ziyade toplum bilinci gelişmiştir. İş hayatında hiyerarşi, itaatkârlık ve unvanlara önem verilmektedir.

Mısırlılar sabah saat 9.00 gibi kahvaltı yaptıktan sonra işyerlerinde öğle yemeği için ara vermemektedir. İş hayatı genellikle öğleden sonra saat 15.00-16.00 gibi bittiğinden, öğle yemeği olarak saat 16.00-17.00 gibi geç bir vakitte ağır bir yemek alınmaktadır. Daha sonra ise gece geç saatlerde hafif bir akşam yemeği yenilmektedir. İş hayatında dışarıda yemek olağandır.

Bir Mısırlının sosyal etkinliğe davet edilmesi durumunda, bu kişinin alkol aldığı bilinse bile, ortamda kesinlikle alkollü içecek bulundurmamakta fayda görülmektedir.

Mesai süresinin kısa olması Kahire'deki yabancı çalışanlara boş vakit ve sosyal etkinlik için çeşitli fırsatlar sunmaktadır. Kahire'de Nil kenarında ve Kızıldeniz'de çok lüks tatil ve dinlence yerleri faaliyettedir. Kahire'de Zamalek, Dokki ve Mohandesin, Maadi ve Yeni Kahire (New Cairo) yabancı çalışanların ve firmaların tercih ettiği yaşam ve eğlence yerleridir.

Para Kullanımı

Mısır'ın resmi para birimi Mısır poundudur (Egypt Pound-EGP).

Mısırlılar gündelik alışverişlerinde genellikle nakit para kullanmaktadır. Kredi kartı kullanımı ise giderek yaygınlaşmaktadır. Ticari faaliyetlerde ise ödemeler çoğunlukla bankacılık kanalıyla veya çek ile yapılmaktadır. Ayrıca, InstaPay da kullanılmaktadır. (*https://www.cbe.org.eg/en/*)

Pasaport ve Ülkeye Geçici Giriş Vizesi Uygulaması

Türk vatandaşlarından Umuma Mahsus Pasaport hamilleri vizeye tabidir. Ancak 15.04.2023 tarihinden itibaren kapıda vize uygulaması başlamış olup Türk Vatandaşları kolayca vize almaktadır. Diplomatik, Hizmet ve Hususi Pasaport hamilleri 90 gün süreli seyahatlerinde vizeden muaftır. 01.03.2026 tarihinden itibaren kapıda vize ücreti 25 dolar yerine 30 dolar olarak belirlenmiştir.

Bununla birlikte, Mısır doğumlu Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları kapıda vize uygulamasından yaralanamamakta olup Mısır Büyükelçiliğinden veya Başkonsolosluğundan vize almaları gerekmektedir.

Resmi Tatiller ve Mesai Saatleri

Mısır'da kamu kurum ve kuruluşları için cuma ve cumartesi günleri hafta sonu tatilidir. Ancak, bazı kamu kurumları cumartesi çalışmaktadır. Ülkedeki resmi tatillere ilişkin bilgiler (*http://kahire-be.mfa.gov.tr*) ve (*https://www.presidency.eg/en/*) sitesinde yer almaktadır.

Yerel Saat

Mısır, GMT+2 saat dilimini kullanmaktadır. Saatler nisan ayının sonunda ileri alındığından Türkiye ile saat aynı olmaktadır. Ekim ayının son Cuma günü ise saatler geriye alındığında Türkiye'den bir saat geri olmaktadır.

Telefon Kodları: Uluslararası telefon kodu 20'dir, Kahire için il kodu 2, İskenderiye için 3'tür. Mobil operatörlerden Vodafone 10, Etisalat 11, Orange 12 ve We ise 15 kodunu kullanmaktadır.

5. ŞİRKET KURULUŞU VE İŞ YAPMA İLE İLGİLİ BİLGİLER

Şirket Türleri

Mısır'da şirket kurulumu 1981 tarihli ve 159 sayılı Şirketler Kanununa uygun biçimde gerçekleştirilmektedir. Mısır'da şahıs ve sermaye şirketleri mevcuttur. Mısır hukuk yapısı Şeriat ve Napolyonik koddan oluşmakta olup şahıs şirketleri hususu daha çok şeriat hukukunun konusu altına girmektedir. Bazı işler için şahıs şirketleri kurulumu seçilse de bunlar daha çok birbiri arasında güven bağı tesis etmiş kişiler için geçerli olmaktadır. Sermaye şirketlerinden doğru türün seçilmesi, Mısır'a gelen yabancı yatırımcılar için yatırım konusu, ortaklık yapısı, sorumluluk ve kuruluş sermayesi bakımından önem arz etmektedir. Kurumsal görünüm açısından sermaye şirketlerinin seçilmesi önemlidir. Sermaye şirketleri genel olarak; anonim şirketi, limited şirketi, tek ortaklı limited şirket ve şubedir. Temsilcilik ofisi de aynı grup içerisinde sayılmaktadır. Söz konusu türlerin kurulumu 5-14 gün arasında sürmektedir.

Anonim Şirketi: Anonim şirketi (A.Ş) tür olarak Mısır'da her sektörde iş yapabilecek tek türdür. Mevzuat gereği şirket %100 yabancı olabilir. Ayrıca sahibi %100 yabancı olan şirketler 2023 yılından itibaren ithalat da yapabilmektedir. Ancak, şirketin ithalat yapabilmesi için şirket merkezinin Mısır'da olması ve Mısır kanunlarına göre kurulması, şirketin en az bir sene sicilde kayıtlı bulunması gerekmektedir. İthalat yapmak isteyen bir A.Ş minimum 5 milyon Mısır poundu sermayeye sahip olmalıdır. Bunun haricinde bazı başka alanlarda da farklı sermaye sınırları mevcuttur. Ortaklık yapısı gereği en az 3 ortak ve 3 yönetim kurulu üyesi olması gerekmektedir. Eğer ortaklardan biri tüzel kişi ise en az 1 veya daha fazla kişi ile temsil edilmesi zorunludur. Minimum kuruluş sermayesi 250.000 Mısır poundu ya da mezkur meblağa denk gelen döviz türünde olmalıdır. Kuruluş aşamasında sermayenin %10'u ödenmeli, tescil akabindeki 3 ay içerisinde oran %25'e çıkarılmalı kalan meblağ ise 5 yıl dolmadan tamamlanmalıdır. Mısır Borsasına kotalı şirket olabilmek için A.Ş türü mecburidir. A.Ş.'ler yıllık karlarının %10'unu çalışanlarına dağıtmak zorundadır.

Limited Şirketi: Limited şirketi (LTD); bankacılık, sigortacılık, üçüncü şahıslar lehine fon faaliyetleri vb. bazı alanlarda faaliyet gösterememektedir. LTD, %100 yabancı ortaklı olabilir. Ayrıca, sahibi %100 yabancı olan şirketler 2023 yılından itibaren ithalat yapabilmektedir. İthalat yapmak isteyen bir LTD Şti minimum 2 milyon Mısır poundu sermayeye sahip olmalıdır. Bu durumun Vergi İdaresine sunulan bütçe veya bankalardan kanıtlanabilir olması gerekir. Ortaklık yapısı gereği en az 2 ortak zorunluluğu vardır. Ortaklar tüzel ya da gerçek kişi olabilir. Kuruluş sermayesi zorunluluğu mevcut değildir. Bununla birlikte ithalat dahil olmak üzere kanunda sayılan faaliyetler kapsamında sermaye sınırları olabilmektedir. Şirketin sermayesi kurulum akabindeki süreçte 250.000 Mısır pounduna ulaşması halinde şirket yıllık net karının %10'unu çalışanlarına dağıtmak zorundadır.

Tek Ortaklı Limited Şirketi: Bu tür Mısır Şirketler Kanunu'nda yeni bir türdür. LTD kapsamında bir şirket türü olup LTD özelliklerini göstermektedir. Kurucu tüzel veya gerçek kişi olabilir. Bu şirket türünün adı, faaliyetini içermeli ya da kurucusunun ismi ile aynı olmak durumundadır.

Şube: Mısır'da şube açmak için Mısır'da hizmet gerçekleştirileceğini gösteren bir sözleşme sunulması mecburidir. Bu çerçevede, Mısır'da mukim bir müşteri ile kurulan sözleşmeye bağlı bir iş ilişkisi gerekmektedir. Sermaye gerekliliği bulunmamakta olup sadece 5.000 Mısır poundu veya bu meblağın dengi döviz depozito verilmektedir.

Şube açılması için ortaklık şartı mevcut değildir. Bir sorumlu müdür atamak mecburi olup bu kişi, yabancı ya da Mısırlı olabilir. Şubeler stopaja (vergi kısmında anlatılacaktır) dahil olmayan vergilendirilebilir gelirlerinden %10'a kadar olan kısmı merkezi ile arasındaki yükümlülüklerine binaen indirime tabi tutabilir.

Temsilcilik: Mısır şirket kanuna göre temsilcilik ofisinin ticari faaliyet gerçekleştirmesi mümkün olmayıp sadece pazar araştırması yapılması bağlamında kurulumu gerçekleştirilebilen bir türdür. Ortaklık şartı mevcut değildir. Merkez tarafından belirlenen idari işleri yürütmek üzere bir müdür atanabilir. Müdür Mısırlı ya da yabancı olabilir. Temsilcilik ofisi açılması halinde her sene başında ofisin çalışanlarının adı, meslekleri, milliyetleri, ücretleri, Mısırlı çalışanların maaşlarının toplam maaş içerisindeki payını Mısır Devletine bildirilmek zorundadır.

Bunun dışında, yapılan pazar araştırması çalışmasının ana şirketin isteği ile uyumlu olduğunun ve ana şirkete sunulduğunun kanıtlanması ile çalışma süreci, çerçevesi v.b detaylar Mısır Devletine sunulmalıdır. Temsilcilik ofisi Mısır'da açıldığı andan itibaren 3 sene içerisinde şirket ya da şubeye dönüşmek mecburiyetindedir. Bu konuda ana şirketin kararının Mısır Devletine sunulması mecburidir. Ofisin onaylı sertifikasının kanunla uyumlu olarak yıllık (3 sene boyunca) yenilemesi gerekmektedir.

Daimi İş Yeri: Şirket türü olmamasına rağmen, 2005/91 sayılı Gelir Vergisi Kanunu çerçevesinde, Mısır'da yerleşik olmayan ama daimi iş yeri bulunduran firmalar da vergiye tabidir.

Daimi işyeri tanımına, merkez operasyonlarının yürütülmesi, şubeler (yukarıda açıklanmaktadır), satış yapımı için yer kullanma, ofis, fabrika, atölye, doğal kaynak çıkarımı yapılan yerler ve çiftlikler, inşaat şantiyesi, yapım ve montaj alanları, bunların gözlemlerinin yapılması için tutulan yerler, yabancı şirket adına sözleşme onaylama yetkisine sahip vekil (agent), bir yıl içinde zamanının çoğunu şirket çıkarı için harcayan bağımsız aracı ya da vekil kullanımı girmektedir.

Şirket Kurma Prosedürü

Şirket kurulum sürecindeki yetkili kurum Yatırımlar Genel Otoritesi (GAFİ) kurumudur. Şirket kurulumu konusunda başvuru ve belge takdimleri bu kuruma yapılmaktadır. Şirket kurulum sözleşmesi onay süreçlerinin ardından GAFİ'ye sunulur.

Bunun haricinde; firmaya ait karışmazlık (non-confusion) orjinal sertifikası, ortakların temsil yetkisini gösterir belge, geçerli kimlik kopyası, mali müşavir ve muhasebe sicilinde kayıtlı denetimcilerin sertifikaları, şirket banka hesabını gösterir belge, ortaklara ait güvenlik formları, noter onaylı ana sözleşme, takdim edilmek zorundadır.

Sigorta

2019 mali yılından itibaren Mısır yeni sağlık sigortası sistemine geçmiştir. Yeni sistem dağınık sigorta anlayışı yerine bütüncül bir anlayış haline getirilmiş ve zorunlu tutulmuştur.

Bu sistem 15 yıl içerisinde 6 aşama halinde uygulanacaktır. Bu çerçevede; ticari bütün kuruluşlar yıllık gelirlerinin %0,25'ini (vergiden düşülebilecek miktara dahil değildir), satılan her yerli-yabancı sigaradan 0,75 Mısır poundu (6 yıl içinde 1,5 Mısır pounduna ulaşılacaktır), sigara harici tütün ürünlerinin satış değeri üzerinden %10'luk bedeli, hastaneler ve klinikler ise 1,000-15,000 Mısır poundu arası bedeli sisteme kayıt için ödeyecektir. Bu çerçevede; zorunlu olmasına rağmen uygulama aşama aşama olacağından önümüzdeki dönem içerisinde sigortaya tabii maaş bedeli üzerinden katılım için %1 işçi %4 işveren ödeyecektir.

Halihazırda sosyal güvenlik primi ödemesinde %14 işçi %26 işveren payı mevcuttur. Ancak, yeni kanunla bu oranlar %18,25 ile %11'e indirilmiştir. Maaş kapsamında işçiye yapılan yardımlar sigortaya tabii ücretin hesaplanması için maaştan indirilebilmektedir. Örneğin %25 elbise katkısıyla 10,000 Mısır poundu maaş alan bir Mısırlı için sigortaya dahil edilecek kısım 7,500 Mısır poundundan başlamaktadır. Bunun da maksimum oranda 7,000 Mısır poundu sigortaya esas gösterilebilmektedir. 2027'ye kadar bu limitlerin 3,200-19,300 Mısır poundu olacağı beklenmektedir.

Emeklilik yaşı yurt içi veya yurt dışında çalışan Mısırlılar için 60, sürekli çalışmayan işçiler ile işverenler için ise 65 olarak düzenlenmiştir. Kademeli olarak bu hadler her grup için 2040 yılına kadar 65 olarak düzenlenecektir. Kanuna muhalefetin cezası 10,000-20,000 Mısır poundu arasında değişmekte olup, hapis cezası sadece malul haldeki işçinin haklarına yönelik yapılan ihlallerde mevcuttur.

Bankacılık Mevzuatı

Merkez bankası, bankacılık ve kambiyo işlemleri 2020/194 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir. Ülkede bankacılık sektörü yapılan reformlarla güçlendirilmiştir. Merkez Bankası'na kayıtlı yaklaşık 36 banka 17 banka temsilciliği bulunmaktadır.

Her türlü mal ve hizmetin alım ve satımı Mısır poundu üzerinden gerçekleştirilmelidir. Kar transferinde herhangi bir sorun yaşanmamaktadır. Özel kişiler yurt dışı seyahatlerinde beyan etmek kaydıyla 10 bin dolar veya eşdeğerinin ve 5.000 Mısır poundunun serbestçe giriş çıkışını yaptırabilirler.

Leasing: Mısır, 1995 yılında çıkarılan modern bir leasing kanununa sahiptir. Yabancı leasing şirketleri kendilerini İthalatçılar Kütüğüne kaydettirerek (Mısır'lı olma şartı bunlar için aranmıyor), ithalat işlemlerini yürütebilmektedir. Ancak, bu şirketlerin leasing kütüğüne kayıt yaptırmaları gerekmektedir.

Kara Para ile Mücadele Yasası: Kara para ile mücadele 2002/80 sayılı Kanun ile düzenlenmiştir.

Vizeler

Mısır'da yatırımı bulunan firma yetkileri ile çalışanların çalışma izni başvurularında, Mısır'ın güvenlik ve istihbarat birimleri tarafından güvenlik soruşturması yapılmaktadır. Çalışma izni başvurularında da benzer bir güvenlik soruşturması yürütülmektedir.

Diğer taraftan, Mısır'da çalışmak isteyen yabancıların "İş İzni" almaları gerekmektedir. 2003/12 sayılı yeni İş Kanunu'na göre, işveren, işçiler ile yapacağı süreli ve süresiz sözleşme çerçevesinde üç aylık deneme süresince çalıştırma hakkına sahiptir. Yasal çalışma süreleri ise, günde 8 saat, haftada ise 48 saattir. İşçilerin en az 24 saat dinlenme süresine sahip olmaları gerekmektedir. İşçilerin yılda 21 gün, 10 yıl ardışık çalışanlar veya 50 yaşına gelmiş olanların ise yılda 30 gün izin hakları bulunmaktadır. Hastalık hallerinde yılda 6 ayı geçmemek kaydıyla normal maaşın %75 veya %85'i oranında bir ödeme ile hastalık izni kullanılabilmektedir. Fazla çalışma hallerinde, normal gün için fazla çalışma priminin %35'i, gece için %70'i ve hafta sonu veya tatiller için ise %100'ü oranında fazla çalışma ücreti ödenmesi gerekmektedir. Yabancı çalıştırma oranı halen %10 geçmemektedir.

Öte yandan, kadın işçilerin zor işlerde akşam çalışması yasaklanmış olmakla birlikte kadın işçinin çalışmayı kabul etmesi halinde çalıştırılabilmektedir.

Kaynak: T.C. Kahire Büyükelçiliği Ticaret Müşavirliği